

Briselē, 14.7.2022.
COM(2022) 337 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

2021. gada ziņojums par konkurences politiku

{SWD(2022) 188 final}

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

2021. gada ziņojums par konkurences politiku

Saturs

1. Ievads	2
2. Nodrošināt, ka konkurences noteikumi joprojām ir piemēroti nākotnei — progress saistībā ar plašo politikas programmu	4
2.1. Jaunas likumdošanas iniciatīvas konkurences politikas rīkkopas stiprināšanai.....	4
2.2. Pretmonopola un apvienošanās noteikumu un norādījumu atjaunināšana, lai padarītu tos piemērotus jauniem izaicinājumiem.....	4
2.3. Valsts atbalsta noteikumu un norādījumu atjaunināšana, lai padarītu tos piemērotus jauniem izaicinājumiem	7
2.4. Konkurences ĢD pielāgošana pašreizējām un turpmākajām izpildes vajadzībām....	12
3. Konkurences politikas īstenošana sekmēja digitālo pārkārtošanos un spēcīgu un noturīgu vienoto tirgu	14
3.1. Pretmonopola noteikumu izpilde veicināja digitālo pārkārtošanos un spēcīgu un noturīgu vienoto tirgu	14
3.2. Apvienošanās kontrole veicināja digitālo pārkārtošanos un spēcīgu un noturīgu vienoto tirgu	18
3.3. Valsts atbalsta kontrole veicināja digitālo pārkārtošanos un vienotā tirgus noturību	19
4. Konkurences politikas īstenošana veicināja zaļo pārkārtošanos	20
4.1. Valsts atbalsta kontrole veicināja zaļo pārkārtošanos.....	20
4.2. Pretmonopola noteikumu izpilde un apvienošanās kontrole veicināja zaļo pārkārtošanos	21
5. Konkurences politika sekmēja ekonomiku, kas darbojas cilvēku labā	23
5.1. Noturīgi Eiropas finanšu pakalpojumi	23
5.2. Fiskālais valsts atbalsts un selektīvas nodokļu priekšrocības	24
5.3. Konkurences politika turpināja mazināt Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās sekas	25
6. Spēku apvienošana konkurences kultūras veidošanā Eiropas un pasaules mērogā	28
6.1. Politikas kohēzija, izmantojot Eiropas Konkurences tīklu	28
6.2. Sadarbība konkurences politikas jomā visā pasaulē	29

1. Ievads

Komisijas 2021. gada ziņojumā par konkurences politiku Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ir izklāstītas svarīgākās norises ES konkurences politikā un noteikumu izpildē 2021. gadā.

Konkurences politika ir viens no ES vienotā tirgus stūrakmeņiem. Pārlicenoša konkurences politikas īstenošana nodrošina Eiropas uzņēmumiem un patērētājiem izvēli, inovāciju, kvalitāti un konkurētspējīgas cenas. Saskaņā ar Komisijas prioritātēm konkurences politikas īstenošana arī veicina konkurenci, virzoties uz atveseļošanos pēc pandēmijas un zaļāku, digitālāku, noturīgāku un iekļaujošāku ekonomiku ES.

Spēcīgs un noturīgs vienotais tirgus atbalsta uzņēmējdarbību visos posmos, ļauj visu lielumu uzņēmumiem gūt maksimālu labumu no vienotā tirgus mēroga un izmantot šo mērogu kā konkurences priekšrocību, lai labāk konkurētu globalizētā ekonomikā. ES konkurences politikai jābūt ne tikai efektīvai un saskaņotai īstenošanai, bet arī pietiekami elastīgai, lai risinātu pašreizējās un turpmākās problēmas.

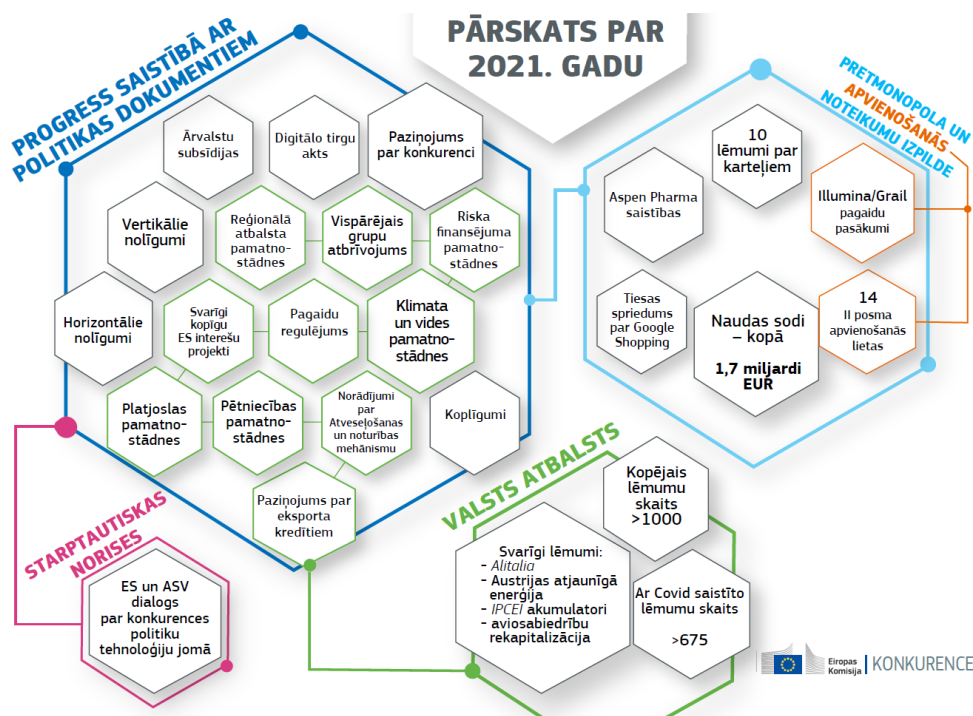
Priekšsēdētājas izpildvietnieces M. Vestageres vadībā 2021. gadā konkurences politikai joprojām bija liela nozīme ES reakcijā uz krīzi, apliecinot tai piemītošo spēju ātri reaģēt uz pēkšņām pārmaiņām ekonomikā. Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā, ļāva dalībvalstīm sniegt nepieciešamu un samērīgu atbalstu citādi dzīvotspējīgiem uzņēmumiem, kuri pandēmijas dēļ tika apdraudēti. Komisija arī noteica to, kā pakāpeniski izbeigt ar pandēmiju saistītos krīzes pasākumus saskaņā ar pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem, ko papildina pasākumi privāto investīciju atsākšanai un piesaistīšanai. Lai mazinātu Krievijas iebrukuma Ukrainā negatīvo sociālo un ekonomisko ietekmi ES, Komisija atkal izmantos valsts atbalsta politikas rīkkopas elastību. Tas ļaus dalībvalstīm līdz minimumam samazināt negatīvo ekonomisko ietekmi, neapļaujot konkurenci ES vairāk, nekā tas noteikti nepieciešams.

Komisija turpināja strādāt, lai uzlabotu tirgu darbību iedzīvotāju un visu lielumu uzņēmumu labā, īstenojot ES konkurences noteikumus pretmonopola, uzņēmumu apvienošanās kontroles un valsts atbalsta kontroles jomās digitālajā un citās nozarēs, vienlaikus ņemot vērā katra tirgus specifiku. Komisija to darīja, strādājot roku rokā ar dalībvalstu konkurences iestādēm (VKI) un ES tiesu uzraudzībā.

Kā izklāstīts *Komisijas paziņojumā par konkurences politiku, kas ir piemērota jauniem izaicinājumiem*¹, Komisija veic nepieredzētu ES konkurences politikas pārskatīšanu, aptverot vairāk nekā 20 noteikumu kopumus, lai nodrošinātu, ka ES konkurences politikas instrumenti joprojām atbilst nākotnes prasībām un atbalsta ES zaļo un digitālo pārkārtošanos, atveseļošanās procesu, reakciju uz norisēm ekonomikā un vienotā tirgus noturības veicināšanu.

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Konkurences politika, kas ir piemērota jauniem izaicinājumiem", COM(2021) 713, 18.11.2021.

Pašlaik Komisija arī papildina konkurences politikas rīkkopu ar jauniem instrumentiem, kas paredzēti ārvalstu subsīdiju un digitālo vārtziņu jautājumu risināšanai. Komisija 2021. gada maijā iesniedza priekšlikumu Regulai par ārvalstu subsīdijām, kas kropļo iekšējo tirgu². Likumdevēji 2021. gadā panāca ievērojamu progresu attiecībā uz Komisijas priekšlikumu Digitālo tirgu aktam.

Komisija 2021. gadā turpināja palielināt savu darbību efektivitāti, īstenojot konkurences politiku. Konkurences ĢD turpināja strādāt pie lietu izskatīšanas procesu digitalizācijas. Šajā gadā ar īpašu darbības budžetu tika ieviestas arī būtiskas pārmaiņas finanšu resursu izmantošanā tieši konkurences politikas īstenošanai. Vienotā tirgus programma (VTP)³ un tās konkurences politikas komponents, kura budžets 2021. gadam ir 20,4 miljoni EUR, nodrošina stabilu finansējumu pasākumiem, kas uzlabo Komisijas izpildes spējas, politikas iniciatīvas, starptautisko sadarbību, kā arī konkurences politikas aizstāvību. Konkurences ĢD Komunikācijas stratēģija atbalsta priekšsēdētājas izpildvietnieces mērķi proaktīvi ziņot par konkurences politikas priekšrocībām skaidrā, saskaņotā un nepārtrauktā veidā.

² Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par ārvalstu subsīdijām, kas kropļo iekšējo tirgu, COM(2021) 223 final, 5.5.2021.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 153, 3.5.2021., 1. lpp.). Regulu piemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.

2. Nodrošināt, ka konkurences noteikumi joprojām ir piemēroti nākotnei — progress saistībā ar plašo politikas programmu

2.1. Jaunas likumdošanas iniciatīvas konkurences politikas rīkkopas stiprināšanai

Komisija 2020. gada decembrī iesniedza divus tiesību aktu priekšlikumus, proti, Digitālo pakalpojumu aktu (DPA)⁴ un Digitālo tirgu aktu (DTA)⁵, kā daļu no ES digitālās stratēģijas⁶, kuras mērķis ir risināt sistēmiskas digitālās problēmas, piemēram, kibberdraudu izplatīšanos, naida runu, dezinformāciju, ierobežotu konkurenci un taisnīgumu digitālajos tirgos. DTA ir ierosināti vairāki tieši piemērojami pienākumi uzņēmumiem, kas darbojas kā svarīgi vārtiņi uzņēmumiem un patērētājiem vienotajā tirgū. DTA 2021. gadā joprojām bija viena no galvenajām likumdošanas prioritātēm, par ko liecina attiecīgo likumdevēju pilnvaru pieņemšana 2021. gada novembrī un decembrī⁷.

Komisija 2021. gada maijā iesniedza priekšlikumu Regulai par ārvalstu subsīdijām, kas kropļo iekšējo tirgu⁸. Lai gan ES dalībvalstu piešķirtais atbalsts tiek rūpīgi pārbaudīts, subsīdijas, ko trešās valstis piešķir uzņēmumiem, kuri darbojas ES, lielākoties netiek pārbaudītas. Jaunie noteikumi attiektos uz ārvalstu subsīdijām, kas kropļo konkurenci vienotajā tirgū. Saskaņā ar ierosināto regulu Komisija varētu izmeklēt subsīdijas, ko trešās valstis piešķirušas uzņēmumiem, kuri darbojas ES, un vajadzības gadījumā novērst šāda valsts atbalsta radīto kropļojošo ietekmi⁹.

2.2. Pretmonopola un apvienošanās noteikumu un norādījumu atjaunināšana, lai padarītu tos piemērotus jauniem izaicinājumiem

Notiekošās galveno pretmonopola un apvienošanās noteikumu pārskatīšanas mērķis ir izvērtēt spēkā esošos noteikumus un vajadzības gadījumā tos pielāgot, ņemot vērā tirgus attīstību, kas mainījusi uzņēmumu darbības veidu, tostarp e-komercijas un tiešsaistes platformu izaugsmi. Komisija arī vērtē, vai ir vajadzīgi papildu norādījumi tirgus dalībniekiem.

⁴ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu (Digitālo pakalpojumu akts), ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK, COM(2020) 825 final, 15.12.2020.

⁵ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par sāncensīgiem un godīgiem tirgiem digitālajā nozarē (Digitālo tirgu akts), COM(2020) 842 final, 15.12.2020.

⁶ Eiropas Digitālā stratēģija, Komisijas izdevums, 19.2.2020., ISBN 978-92-76-16362-6.

⁷ Paziņojums presei ““Lielāko tehnoloģiju” reglamentēšana: Padome vienojas par konkurences uzlabošanu digitālajā jomā”, 2021. gada 25. novembris, pieejams vietnē <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/11/25/regulating-big-tech-council-agrees-on-enhancing-competition-in-the-digital-sphere/>; un paziņojums presei “Digitālo tirgu akts: Parlaments ir gatavs sākt sarunas ar Padomi”, 2021. gada 15. decembris, pieejams vietnē <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/2021/1210IPR19211/digital-markets-act-parliament-ready-to-start-negotiations-with-council>.

⁸ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par ārvalstu subsīdijām, kas kropļo iekšējo tirgu, COM(2021) 223 final, 5.5.2021.

⁹ Priekšlikumā ir ietverti trīs rīki: i) ierosināti koncentrācijas darījumi, kuros ES mērķuzņēmuma apgrozījums pārsniedz 500 miljonus EUR un ārvalstu finansējums pārsniedz 50 miljonus EUR, būtu jāpaziņo Komisijai; ii) piedāvājumi ES publiskā iepirkuma procedūrās, kuros ietvertas ārvalstu finanšu investīcijas, ja iepirkuma vērtība ir vismaz 250 miljoni EUR, būtu jāpaziņo Komisijai; un iii) Komisija būtu pilnvarota *ex-officio* izmeklēt citas tirgus situācijas, tostarp mazākus koncentrācijas darījumus un mazākas publiskā iepirkuma procedūras. Komisijai būtu ekskluzīva kompetence īstenot regulu. Ja ārvalstu subsīdijas negatīvā ietekme būs lielāka par tās pozitīvo ietekmi, Komisija būs pilnvarota piemērot tiesiskās aizsardzības pasākumus vai uzņemties saistības novērst izkropļojumus. Šādi pasākumi un saistības ietver vairākus strukturālus vai rīcību nosakošus pasākumus, piemēram, noteiktu aktīvu atsavināšanu vai konkrētas rīcības tirgū aizliegumu. Komisijai būs arī pilnvaras aizliegt subsidētu koncentrācijas darījumu vai publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu subsidētam pretendētam.

Turpinājās vertikālās piegādes un horizontālās sadarbības noteikumu pārskatīšana

Vertikālas vienošanās, piemēram, starp preču piegādātājiem vai pakalpojumu sniedzējiem un izplatītājiem, ir izplatītas visās ES ekonomikas nozarēs. Komisija 2021. gada jūlijā sāka sabiedrisko apspriešanu par pārskatīto Vertikālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulas (VNGAR) projektu un Vertikālo pamatnostādņu projektu¹⁰. Notiekošās pārskatīšanas mērķis ir precizēt un vienkāršot dažus noteikumus un novērst šķietamos regulējuma trūkumus gadījumos, kad pašreizējie noteikumi vairs neatbilst paredzētajam mērķim tirgus attīstības dēļ, piemēram, tiešsaistes pārdošanas apjoma pieauguma un jaunu platformu uzņēmumu veidu rašanās dēļ. Komisijas mērķis ir ieviest jaunus noteikumus pēc pašreizējo noteikumu termiņa beigām 2022. gada 31. maijā.

Attiecībā uz ES konkurences noteikumu pārskatīšanu horizontālās sadarbības jomā šo noteikumu mērķis ir atvieglot uzņēmumu sadarbību tādā veidā, kas ir ekonomiski vēlams un nerada nelabvēlīgu ietekmi konkurences politikas ziņā. Komisija 2021. gada maijā publicēja izvērtējuma konstatējumus¹¹ par divām horizontālo pētniecības un izstrādes un specializācijas nolīgumu grupu atbrīvojuma regulām (attiecināmie saīsinājumi — Pētniecības un izstrādes GAR un Specializācijas GAR, kopā HNGAR) kopā ar Horizontālajām pamatnostādņēm. Komisija 2021. gada jūlijā sāka sabiedrisko apspriešanu par noteikumu pārskatīšanas politikas risinājumiem¹². Tā kā abu regulu darbības termiņš beigsies 2022. gada 31. decembrī, Komisijas mērķis ir līdz tam ieviest jaunus noteikumus.

Galvenie konstatējumi, kas izdarīti, izvērtējot noteikumus par horizontālajiem nolīgumiem

Izvērtējums apliecināja, ka noteikumi par horizontālajiem nolīgumiem joprojām ir noderīgi rīki uzņēmumiem. Tomēr tika apzinātas vairākas jomas, kurās noteikumi nav pietiekami pielāgoti digitalizācijai un ilgtspējas mērķu sasniegšanai. Daži no HNGAR noteikumiem tiek uzskatīti par stingriem un sarežģītiem, savukārt citi par neskaidriem un uzņēmumiem grūti interpretējamiem. Konkrētāk, Pētniecības un izstrādes GAR paredzētie atbrīvojuma nosacījumi varētu vairs nebūt optimāli, lai aptvertu konkurenci veicinošus pētniecības un izstrādes nolīgumus, un Specializācijas GAR darbības joma varētu būt pārāk šaura. Arī daži HNGAR un Horizontālo pamatnostādņu noteikumi tiek uzskatīti par neskaidriem vai pārāk stingriem. Visbeidzot, Horizontālajās pamatnostādņēs ir maz norādījumu par nesenojiem notikumiem tirgū, piemēram, digitalizācijas, noturības un ilgtspējas mērķiem¹³ horizontālajos nolīgumos (piemēram, tās nenodrošina pietiekamu juridisko noteiktību, lai pašnovērtētu nolīgumus ar ilgtspējas mērķiem un datu kopīgošanas/datu apkopošanas nolīgumus).

Komisija 2021. gada maijā publicēja arī izvērtējuma¹⁴ par Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulas (MTGAR)¹⁵ darbību konstatējumus. Tā secināja, ka, lai gan MTGAR

¹⁰ Sabiedriskā apspriešana par pārskatīto Vertikālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulas projektu un Vertikālo pamatnostādņu projektu laikposmā no 2021. gada 9. jūlija līdz 17. septembrim. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-vber_en.

¹¹ Komisijas dienestu darba dokuments "Horizontālo nolīgumu grupu atbrīvojuma regulas izvērtējums", SWD(2021) 103, 6.5.2021.

¹² Sabiedriskā apspriešana "Horizontālie nolīgumi starp uzņēmumiem", 13.7.2021.–5.10.2021. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13058-Horizontal-agreements-between-companies-revision-of-EU-competition-rules/public-consultation_lv.

¹³ ANO Ilgtspējīgas attīstības programmā 2030. gadam ir noteikti 17 ilgtspējīgas attīstības mērķi (piemēram, klimatrīcība, cenas ziņā pieejama un tīra enerģija vai rūpniecība, inovācija un infrastruktūra) un 169 mērķrādītāji (tostarp, bet ne tikai, stiprināt noturību un spēju pielāgoties ar klimatu saistītām katastrofām, izbeigt atmežošanu un atjaunot degradētos mežus vai attīstīt ilgtspējīgas, noturīgas un iekļaujošas infrastruktūras).

¹⁴ Secinājumi ir apkopoti izvērtējuma ziņojumā un dienestu darba dokumentā (SWD). Komisijas ziņojums "Komisijas izvērtējuma ziņojums par Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulas (ES) Nr. 461/2010 darbību", COM(2021)264, 28.5.2021. Komisijas dienestu

principi joprojām ir spēkā, jaunu tehnoloģiju parādīšanās un datu pieaugošā nozīme šajā nozarē būtu jāatbilst Komisijas norādījumiem, kas pievienoti MTGAR. Pašreizējās MTGAR termiņš beigsies 2023. gada 31. maijā. Komisija pašlaik apsver turpmākos pasākumus saistībā ar šiem konstatējumiem, vienlaikus ņemot vērā arī notiekošo VNGAR pārskatīšanu.

Publicētā paziņojuma par tirgus definīciju izvērtējuma rezultāti

Paziņojumā par tirgus definīciju¹⁶ ir sniegti svarīgi norādījumi par to, kā Komisija konkurences noteikumu izpildē piemēro attiecīgo produktu un ģeogrāfisko tirgu jēdzienus. Komisija 2021. gada jūlijā publicēja paziņojuma par tirgus definīciju izvērtējuma rezultātus¹⁷. Pamatojoties uz konstatējumiem, Komisija ir nolēmusi pārskatīt paziņojumu un 2022. gadā apspriedīsies ar ieinteresētajām personām par pārskatītā paziņojuma par tirgus definīciju projektu.

Galvenie konstatējumi, kas izdarīti, izvērtējot paziņojumu par tirgus definīciju

Komisija secināja, ka, pamatojoties uz ES tiesu judikatūru, paziņojuma par tirgus definīciju principi joprojām ir stabili. Tomēr tie, iespējams, pilnībā neatbilst jaunākos notikumus tirgus definēšanas praksē, piemēram, saistībā ar digitalizāciju. Jomas, kurās paziņojums par tirgus definīciju varētu nebūt pilnībā atjaunināts, ir šādas: i) MBPCP (mazs, būtisks, pastāvīgs cenu pieaugums) pārbaudes izmantošana un mērķis, definējot attiecīgos tirgus; ii) digitālie tirgi, jo īpaši attiecībā uz produktiem vai pakalpojumiem, ko tirgo par nulles monetāro cenu, un digitālajām ekosistēmām; iii) ģeogrāfisko tirgu novērtējums globalizācijas un importa konkurences apstākļos; iv) tirgus definēšanas kvantitatīvās metodes; v) tirgus daļu aprēķināšana un vi) ārpuscenu konkurence (tostarp inovācija).

Publicēto pamatnostādņu par konkurences tiesību piemērošanu pašnodarbinātu personu koplīgumiem projekts

Dažām pašnodarbinātām personām ir maza ietekme uz viņu atalgojumu un darba apstākļiem. Darba koplīguma slēgšanas sarunas var būt svarīgs rīks, ar ko panākt labākus noteikumus, taču dažas pašnodarbinātas personas var uzskatīt par “uzņēmumiem”, un tāpēc uz koplīgumiem var attiekties ES konkurences noteikumi. Lai risinātu šo jautājumu, Komisija 2021. gada janvārī apspriedās ar visām ieinteresētajām personām par dažādiem politikas risinājumiem, vispirms izmantojot sākotnējo ietekmes novērtējumu un pēc tam sīki izklāstītu anketu 2021. gada martā¹⁸. Komisija 2021. gada 9. decembrī apspriešanai publicēja Pamatnostādņu par ES konkurences tiesību piemērošanu koplīgumiem, kuros paredzēti individuālo pašnodarbināto personu darba nosacījumi, projektu¹⁹. Komisija novērtēs ieinteresēto personu ieguldījumu, lai 2022. gadā publicētu pamatnostādņu galīgo redakciju.

darba dokuments par Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulu, kas pievienots Komisijas ziņojumam “Komisijas izvērtējuma ziņojums par Mehānisko transportlīdzekļu grupu atbrīvojuma regulas (ES) Nr. 461/2010 darbību”, SWD(2021)112, 28.5.2021.

¹⁵ Komisijas Regula (ES) Nr. 330/2010 (2010. gada 20. aprīlis) par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 102, 23.4.2010., 1. lpp.).

¹⁶ Komisijas Paziņojums par jēdziena “konkrētais tirgus” definīciju Kopienas konkurences tiesībās (OV C 372, 9.12.1997., 5. lpp.).

¹⁷ Komisijas dienestu darba dokuments “Izvērtējums par Komisijas 1997. gada 9. decembra paziņojumu par jēdziena “konkrētais tirgus” definīciju Kopienas konkurences tiesībās”, SWD(2021) 199, 12.7.2021. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/system/files/2021-07/evaluation_market-definition-notice_en.pdf.

¹⁸ Pašnodarbinātu personu darba koplīgumi — ES konkurences noteikumu tvērums, apspriešanas laikposms no 5.3.2021. līdz 31.5.2021. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12483-Collective-bargaining-agreements-for-self-employed-scope-of-application-EU-competition-rules/F_iv.

¹⁹ Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par ES konkurences tiesību piemērošanu koplīgumiem, kuros paredzēti individuālo pašnodarbināto personu darba nosacījumi”, 9.12.2021., C(2021) 8838 final, PIELIKUMS. Pamatnostādņu projekts ir daļa no Komisijas

Publicēti ES uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūras un kompetences noteikšanas aspektu izvērtējuma rezultāti un papildu norādījumi par 22. pantu

ES uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūras un kompetences noteikšanas aspektu izvērtējuma mērķis bija analizēt, kā konkrēti apvienošanās noteikumi ir darbojušies mainīgajos tirgus apstākļos. Izvērtējumā galvenā uzmanība tika pievērsta diviem jautājumiem: i) uz apgrozījumu balstītu kompetences noteikšanas robežvērtību efektivitātei tādu koncentrāciju noteikšanā, kurām var būt būtiska ietekme uz konkurenci iekšējā tirgū, un ii) 2013. gadā ieviestās vienkāršotās paziņošanas procedūras efektivitātei. Komisija 2021. gada martā publicēja izvērtējuma konstatējumus²⁰.

Galvenie konstatējumi, kas izdarīti, izvērtējot ES uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūras un kompetences noteikšanas aspektus

Komisija secināja, ka uz apgrozījumu balstītās kompetences noteikšanas robežvērtības apvienojumā ar lietu nodošanas mehānismu kopumā ir efektīvi aptvērušas attiecīgos darījumus ES vienotajā tirgū. Tomēr nesenie notikumi tirgū ir izraisījuši pakāpenisku tādu uzņēmumu iegādes pieaugumu, kuriem ir vai var būt noteicoša loma konkurencē, neraugoties uz to, ka apvienošanās brīdī apgrozījums ir neliels vai tā nav vispār. Novērtējumā secināts, ka dažos gadījumos darījumus, kas varētu negatīvi ietekmēt konkurenci, nepārskatīja ne Komisija, ne kāda dalībvalsts. Tas jo īpaši ietvēra iegādes, kas vērstas uz jaunizveidotiem uzņēmumiem ar konkurences potenciālu un novatoriskiem uzņēmumiem, tostarp, bet ne tikai, digitālajā, farmācijas, biotehnoloģijas un dažās citās rūpniecības nozarēs. Mērķuzņēmuma vērtība ne vienmēr bija pietiekami korelēta ar darījuma iespējamo pret konkurenci vērsto ietekmi.

Komisija 2021. gada martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegti norādījumi par to, kā piemērot lietu nodošanas mehānismu starp dalībvalstīm un Komisiju, kā noteikts Apvienošanās regulas 22. pantā²¹, konkrētos apstākļos, kad uz apgrozījumu balstītās robežvērtības neatbilst mērķuzņēmuma konkurences potenciālu un kad par darījumu nav jāziņo nevienai dalībvalstij saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Komisija plāno veicināt lietu nodošanu un pieņemt vairāk nodotu lietu saskaņā ar Apvienošanās regulas 22. pantu²².

2.3. Valsts atbalsta noteikumu un norādījumu atjaunināšana, lai padarītu tos piemērotus jauniem izaicinājumiem

Komisija 2021. gadā turpināja izvērtēt un pārskatīt esošos valsts atbalsta noteikumus un norādījumus, lai vēl vairāk atvieglotu zaļo un digitālo pārkārtošanos un veicinātu vienotā tirgus noturību, atveseļojoties pēc Covid-19 pandēmijas. Komisija turpināja sekot tirgus attīstībai un ir gatava vēl vairāk pielāgot savus politikas rīkus, lai ES varētu ātri reaģēt uz jaunām krīzēm.

iniciatīvu paketes, kurā ir arī direktīvas priekšlikums par darba nosacījumu uzlabošanu platformu darba jomā un paziņojums par digitalizācijas potenciāla pilnīgu izmantošanu nākotnes darba pasaulē.

²⁰ Komisijas dienestu darba dokuments "ES uzņēmumu apvienošanās kontroles procedūras un kompetences noteikšanas aspektu izvērtējums", SWD(2021) 66 final, 26.3.2021.

²¹ Komisijas paziņojums "Norādījumi par Apvienošanās regulas 22. pantā minētā lietu nodošanas mehānisma piemērošanu konkrētām lietu kategorijām" (OV C 113, 31.3.2021., 1. lpp.).

²² Apvienošanās regulas 22. pants ļauj dalībvalstīm lūgt Komisiju pārbaudīt jebkādu koncentrāciju, kura nav ES mēroga, bet kura ietekmē pārrobežu tirdzniecību un draud būtiski ietekmēt konkurenci pieprasījuma iesniedzējas(-u) dalībvalsts(-u) teritorijā (neatkarīgi no tā, vai par šādu darījumu ir jāziņo saskaņā ar pieprasījuma iesniedzējas(-u) dalībvalsts(-u) uzņēmumu apvienošanās kontroles noteikumiem).

Valsts atbalsta pagaidu regulējuma korekcijas

Pavisam nesen Komisija apspriedās ar dalībvalstīm par priekšlikumu līdz 2022. gada 30. jūnijam pagarināt pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem, vienlaikus nosakot ceļu pakāpeniskai ar pandēmiju saistīta krīzes atbalsta izbeigšanai. Komisija 2021. gada novembrī pieņēma pagaidu regulējuma sesto grozījumu²³. Pagarinot esošos pasākumus saskaņā ar pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem līdz 2022. gada 30. jūnijam, tiks novērstas strauja krituma sekas, novēršot to, ka uzņēmumiem pēkšņi tiek liegts mērķorientēts publiskais atbalsts laikā, kad vēl nav beigušies nopietnie traucējumi, kas ietekmē dalībvalstu ekonomiku. Komisija turpina pienācīgi ņemt vērā notikumus, kas var ietekmēt ES, tostarp sociālo un ekonomisko ietekmi ES, ko rada Krievijas iebrukums Ukrainā, lai ātri rīkotos un vajadzības gadījumā pielāgotu savus politikas rīkus. Turklāt Komisija ievieša divus jaunus rīkus privāto investīciju atsākšanai un piesaistīšanai, lai atveseļošanās pēc pandēmijas būtu ātrāka, zaļāka un digitālāka. Komisija ievieša investīciju atbalstu atveseļošanās ilgtspējai līdz 2022. gada 31. decembrim un līdz 2023. gada 31. decembrim maksātspējas atbalstu, lai dalībvalstis varētu piesaistīt privātos līdzekļus un darīt tos pieejamus investīcijām MVU, tostarp jaunuzņēmumos un uzņēmumos ar vidēju kapitālu.

Pieņemtas pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem

Komisija turpināja pārskatīt valsts atbalsta noteikumus, lai tie atbilstu paredzētajam mērķim un būtu saskaņoti ar ES klimata mērķiem. Eiropas Komisija 2021. gada jūnijā sāka sabiedrisko apspriešanu²⁴, aicinot visas ieinteresētās personas iesniegt piezīmes par ierosināto Pamatnostādņu par valsts atbalstu enerģētikas un vides aizsardzības pasākumiem pārskatīšanu. Komisija 2021. gada decembrī apstiprināja jaunās Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (CEEAG)²⁵. Pārskatīšana paplašina pamatnostādņu darbības jomu, lai aptvertu jaunas ekonomikas jomas, piemēram, tīru mobilitāti un rūpniecības dekarbonizāciju. Tā arī nodrošinās elastīgu regulējumu, ļaujot atbalstīt visas tehnoloģijas, ar ko var īstenot Eiropas zaļo kursu. Pamatnostādņu paplašināto darbības jomu papildina aizsardzības pasākumi, kas nodrošina, ka valsts atbalsts tiek efektīvi novirzīts tur, kur tas ir nepieciešams, un paredz, ka dalībvalstīm, izstrādājot lielus valsts atbalsta pasākumus, ir jāapspiežas ar ieinteresētajām personām. CEEAG atbalstīs ES centienus attiecībā uz dekarbonizāciju, aprites ekonomiku, biodaudzveidību, tīru vai bezemisiju mobilitāti un ēku energoefektivitāti un energosniegumu nolūkā sasniegt ES klimata un enerģētikas mērķrādītājus 2030. un 2050. gadam. CEEAG stājas spēkā 2022. gada janvārī²⁶. Saskaņā ar pārskatītajiem noteikumiem vairāk valsts atbalsta pasākumu tiks uzskatīti par saderīgiem nekā iepriekš.

²³ Sestais grozījums pagaidu regulējumā valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā, un grozījums pielikumā Komisijas Paziņojumam dalībvalstīm par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanai, 2021/C 473/01, C/2021/8442 (OV C 473, 24.11.2021., 1. lpp.).

²⁴ Sabiedriskā apspriešana no 7.6.2021. līdz 2.8.2021. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ceeag_en.

²⁵ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem", 27.1.2022., C(2022) 481 final.

²⁶ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/qanda_22_566.

Pieņemts pārskatītais paziņojums par IPCEI

Svarīgi projekti visas Eiropas interesēs (*IPCEI*) apvieno zināšanas, zinātību, finanšu resursus un ekonomikas dalībniekus no visas ES nolūkā novērst nozīmīgas tirgus nepilnības, sistēmiskas nepilnības un sabiedrības problēmas, kuras citādi nebūtu iespējams risināt. Tie veicina ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, nodarbinātību un konkurētspēju un stiprina ES atvērto stratēģisko autonomiju. Lai nepieļautu konkurences izkropļojumus vienotajā tirgū, Komisijai ir jāapstiprina *IPCEI* saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. *IPCEI* nodrošina revolucionāras inovācijas līdz pirmajai ieviešanai rūpniecībā un investīcijas infrastruktūrā, kas ir ļoti svarīgi gadījumos, kad ir nepieciešama valsts intervence²⁷. *IPCEI* veicina uzņēmējdarbību ES, paātrina zaļo un digitālo pārkārtošanos un palielina vienotā tirgus noturību. Pēc izvērtēšanas un plašas apspriešanas²⁸ ar visām ieinteresētajām personām par ierosināto pārskatīto paziņojumu Komisija 2021. gada novembrī pieņēma pārskatīto paziņojumu par valsts atbalsta noteikumiem svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (paziņojums par *IPCEI*)²⁹. Pārskatīto paziņojumu par *IPCEI* piemēro no 2022. gada 1. janvāra.

Paziņojums par valsts atbalsta noteikumiem svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs

Ar atjaunināto paziņojumu ir paplašina *IPCEI* darbības joma un pārredzamība ES, nosakot, ka *IPCEI* parasti ir jāiesaista vismaz četras dalībvalstis. Turklāt *IPCEI* jāizstrādā pārredzamā un iekļaujošā veidā. Pārskatītais paziņojums atvieglo MVU dalību *IPCEI* un palielina priekšrocības, ko sniedz to iesaistīšanās. 2021. gada paziņojuma par *IPCEI* mērķi ir saskaņoti ar esošajām ES prioritātēm. Lai atbalstītu ES vides stratēģijas un paātrinātu zaļo pārkārtošanos, pārskatītajā paziņojumā par *IPCEI* noteikts, ka dalībvalstīm ir jāsniedz pierādījumi par paziņoto projektu atbilstību principam “nenodarīt būtisku kaitējumu”. Turklāt paziņojumā ir precizēti kritēriji, kas jāizmanto, apvienojot ES un valstu līdzekļus.

Sabiedriskā apspriešana par nostādnēm par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai

Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai (PII nostādnes)³⁰ stimulē riskantas pētniecības, izstrādes un inovācijas (PII) darbības, kas bez valsts atbalsta netiktu veiktas. Komisija 2021. gada aprīlī sāka sabiedrisko apspriešanu nolūkā vienkāršot esošās nostādnes par valsts atbalstu³¹. Mērķis ir atvieglot dalībvalstīm atbalsta sniegšanu pētniecībai, izstrādei un inovācijai, tostarp MVU un inovāciju klasteriem, vienlaikus nodrošinot, ka iespējamie konkurences izkropļojumi tiek samazināti līdz minimumam, kā arī nodrošinot pareizos stimulus, lai veicinātu ES zaļo un digitālo pārkārtošanos. Pēc sabiedriskās apspriešanas un saņemtajām piezīmēm Komisija turpina apsvērt, kā modernizēt PII nostādnes un padarīt tās piemērotas nākotnei. Ņemot vērā to, cik svarīga ir zaļā un digitālā pārkārtošanās un vienotā tirgus noturība, šīs pārdomas par PII nostādņu modernizāciju ietver, piemēram, tādas jomas kā pārbaužu un izmēģinājumu veikšanas infrastruktūra, kā arī revolucionāru

²⁷ Iepriekš paziņojumā par *IPCEI* paredzētais finansējums bija apstiprināts projektiem, kas saistīti ar akumulatoriem, mikroprocesoriem un noteiktu infrastruktūru.

²⁸ Sabiedriskā apspriešana no 23.2.2021. līdz 20.4.2021. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-ipcei_en.

²⁹ Komisijas paziņojums “Kritēriji, pēc kuriem analizē saderīgumu ar iekšējo tirgu valsts atbalstam ar mērķi sekmēt svarīgu projektu īstenošanu visas Eiropas interesēs”, C(2021) 8481 final.

³⁰ Nostādnes par valsts atbalstu pētniecībai, izstrādei un inovācijai (OV C 198, 27.6.2014., 1. lpp.).

³¹ Sabiedriskā apspriešana no 8.4.2021. līdz 3.6.2021. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/public-consultations/2021-rdi_en.

tehnoloģiju izstrāde un nodrošināšana. Komisija sagaida, ka pārskatītās PII nostādnes tiks pieņemtas 2022. gadā.

Sabiedriskā apspriešana par pamatnostādnēm par valsts atbalstu platjoslas tīkliem

Valsts atbalsta noteikumi platjoslas tīklu izvēršanai (Platjoslas tīklu pamatnostādnes)³² veicina platjoslas tīklu izvēršanu un ieviešanu teritorijās ar nepietiekamu savienojamību, piemēram, attālos un mazapdzīvotos reģionos. Pamatnostādnes ļauj dalībvalstīm atbalstīt modernu infrastruktūru, kas galalietotājiem nodrošina kvalitatīvus un cenas ziņā pieejamus platjoslas pakalpojumus teritorijās, kur komercoperatoriem ir ierobežoti stimuli veikt investīcijas.

2021. gada jūlijā Komisija publicēja savus konstatējumus par Platjoslas tīklu pamatnostādņu³³ novērtējumu. Tā secināja, ka kopumā esošie noteikumi darbojas labi un atbilst paredzētajam mērķim, bet būtu vajadzīgi daži pielāgojumi, lai pašreizējos noteikumus pielāgotu jaunākajam tehnoloģiskajam progresam. Lai sasniegtu pašreizējos ES politikas mērķus, jo īpaši ES Gigabitu sabiedrību līdz 2025. gadam³⁴ un Digitālo kompasu līdz 2030. gadam³⁵, ir vajadzīgi pienācīgi ieguldījumi. Komisija 2021. gada novembrī iesniedza sabiedriskai apspriešanai ierosinātās pārskatītās Platjoslas tīklu pamatnostādnes³⁶. Sabiedriskā apspriešana notika līdz 2022. gada 11. februārim. Pamatnostādņu projekta mērķis ir atvieglot dalībvalstīm iespēju stimulēt augstas veiktspējas platjoslas tīklu, tostarp gigabitu un 5G tīklu, izvēršanu, vienlaikus ierobežojot konkurences izkropļojumus.

Vispārējās grupu atbrīvojuma regulas darbības joma paplašināta, lai atvieglotu ES programmu īstenošanu

Lai uzlabotu mijiedarbību starp ES finansēšanas noteikumiem un ES valsts atbalsta noteikumiem saskaņā ar jauno daudzgadu finanšu shēmu³⁷, Komisija 2021. gada jūlijā pieņēma grozījumus Vispārējā grupu atbrīvojuma regulā (VGAR)³⁸. Šie grozījumi paplašina regulas darbības jomu un racionalizē valsts atbalsta noteikumus, kas piemērojami valsts finansējumam, uz kuru attiecas dažu nesen pieņemtu ES programmu darbības joma³⁹.

³² Komisijas paziņojums “ES pamatnostādnes valsts atbalsta noteikumu piemērošanai attiecībā uz platjoslas tīklu ātru izvēršanu” (OV C 25, 26.1.2013., 1. lpp.).

³³ Komisijas dienestu darba dokuments “Izvērtējums par valsts atbalsta noteikumiem platjoslas infrastruktūras izvēršanai”, SWD(2021) 194 final, 7.7.2021.

³⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību”, COM(2016) 0587 final.

³⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Digitālais kompass — Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā”, COM(2021) 118 final, 9.3.2021.

³⁶ Komisijas paziņojuma “Pamatnostādnes par valsts atbalstu platjoslas tīkliem” projekts, 19.11.2021.

³⁷ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027_lv.

³⁸ Komisijas Regula (ES) 2021/1237 (2021. gada 23. jūlijs), ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 270, 29.7.2021., 39. lpp.). Publiskais finansējums, kas atbilst LESD 107. panta 1. punktā definētajiem valsts atbalsta nosacījumiem, parasti ir jāpaziņo Komisijai un jāapstiprina pirms tā īstenošanas, lai nodrošinātu, ka publiskie izdevumi nerada negodīgu konkurenci uzņēmumiem, kas darbojas ES iekšējā tirgū. Tomēr dalībvalstīm nav pienākuma ziņot Komisijai par valsts atbalstu, ja attiecīgais atbalsts atbilst visiem attiecīgajiem VGAR noteiktajiem kritērijiem.

³⁹ Tas attiecas uz valsts finansējumu, kas tiek izmantots: finansēšanas un investīciju pasākumos, ko atbalsta no fonda *InvestEU*; pētniecības, izstrādes un inovācijas (PII) projektos, kuriem piešķirts “izcilības zīmogs” programmu “Apvārsnis 2020” vai “Apvārsnis Eiropa” ietvaros, kā arī līdzfinansētos pētniecības un izstrādes projektos vai tā sauktajos komandsadarbības pasākumos “Apvārsnis 2020” vai “Apvārsnis Eiropa” ietvaros; dažos Eiropas digitālās savienojamības infrastruktūras projektos, kas finansēti vai saņēmuši “izcilības zīmogu” Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ietvaros; Eiropas teritoriālās sadarbības (ETS) projektos, kuri pazīstami arī kā *Interreg* projekti.

Līdz ar VGAR grozījumiem valsts atbalstu, ko valsts iestādes piešķir projektiem, kurus finansē no ES līmenī pārvaldītām programmām, dalībvalstis var īstenot tieši, iepriekš nepaziņojot par to Komisijai. Tomēr dalībvalstīm jāinformē Komisija par atbalsta pasākumiem pēc to pieņemšanas. Turklāt atjauninātā VGAR ļauj dalībvalstīm sniegt valsts atbalstu digitālajai un zaļajai pārkārtošanai. Tas sniedz zināmu elastību, lai ātri atbalstītu uzņēmumus, kam vajadzīga palīdzība negaidītu ārēju satricinājumu izraisītās negatīvās ekonomiskās ietekmes dēļ. Plašu valsts atbalsta kategoriju atbrīvošana no iepriekšējas paziņošanas ir būtisks vienkāršojums un atvieglo ātru īstenošanu dalībvalstīs.

VGAR pārskatīšana saistībā ar zaļo kursu

Pašlaik tiek veikta VGAR mērķorientēta pārskatīšana nolūkā ļaut dalībvalstīm ātri piesaistīt lielāku atbalstu zaļajiem projektiem, nesaņemot Komisijas iepriekšēju apstiprinājumu. Pārskatīšanas mērķis ir paplašināt VGAR darbības jomu, lai aptvertu atbalstu investīcijām jaunās tehnoloģijās, piemēram, ūdeņraža un oglekļa uztveršanā, uzglabāšanā vai izmantošanā, kas ir būtiski stratēģiskās atkarības novēršanā. VGAR darbības joma tiks paplašināta, attiecinot to arī uz jomām, kas ir būtiskas Eiropas zaļā kursa mērķu sasniegšanai, piemēram, resursefektivitāti un biodaudzveidību. VGAR pārskatīšanas mērķis ir arī precizēt noteikumus par atbalstu investīcijām tādās svarīgās politikas jomās kā ēku energoefektivitāte un uzlādes un uzpildes infrastruktūra tīras mobilitātes vajadzībām. Visbeidzot, tiks padarīti elastīgāki noteikumi par attiecināmo izmaksu un attiecināmās atbalsta intensitātes noteikšanu.

Pieņemtas pārskatītās Riska finansējuma pamatnostādnes

Komisija 2021. gada decembrī pieņēma pārskatītās Pamatnostādnes par valsts atbalstu, kura mērķis ir veicināt riska finansējuma investīcijas⁴⁰. Pārskatītajās pamatnostādnēs ir paredzēti vairāki uzlabojumi, kas atvieglos pamatnostādņu piemērošanu, konsolidēs spēkā esošās prasības attiecībā uz *ex ante* novērtējumu un ierobežos prasību sniegt finansējuma deficīta analīzi lielākajām riska finansējuma shēmām. Turklāt pārskatītajās pamatnostādnēs ir ieviesti vienkāršoti nosacījumi to shēmu novērtēšanai, kas paredzētas vienīgi jaunuzņēmumiem un MVU, kuri vēl nav veikuši pirmo komerciālās pārdošanas darījumu. Lai nodrošinātu saskaņotību, dažas pamatnostādnēs iekļautās definīcijas ir saskaņotas ar VGAR definīcijām⁴¹. Pārskatītās pamatnostādnes piemēro no 2022. gada 1. janvāra.

Pieņemts pārskatītais paziņojums par īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanu

Komisija 2021. gada decembrī pieņēma pārskatīto paziņojumu par īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanu ("ĪEKA paziņojums")⁴². Paziņojumā ir iekļauts ierobežots skaits grozījumu. Piemēram, paziņojumā ir grozīti atbilstības kritēriji MVU, kuri noteiktos apstākļos var gūt labumu no valsts apdrošināšanas. Saskaņā ar iepriekšējiem noteikumiem MVU robežvērtība bija gada eksporta apgrozījums, kas nepārsniedza 2miljonus EUR. Pārskatītajā ĪEKA

⁴⁰ Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu, kura mērķis ir veicināt riska finansējuma investīcijas" (OV C 508, 16.12.2021., 1. lpp.).

⁴¹ Komisijas Regula (ES) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 187, 26.6.2014., 1. lpp.).

⁴² Komisijas paziņojums dalībvalstīm par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu īstermiņa eksporta kredīta apdrošināšanai (OV C 497, 10.12.2021., 5. lpp.).

paziņojumā šī robežvērtība ir palielināta līdz 2,5 miljoniem EUR. Pārskatītais ĪEKA paziņojums stājas spēkā 2022. gada 1. janvārī.

Pieņemtas pārskatītās Reģionālā atbalsta pamatnostādnes

Reģionālā atbalsta pamatnostādnes ļauj dalībvalstīm atbalstīt vismazāk attīstītos reģionus, kā arī reģionus, kas saskaras ar pārejas vai strukturālām problēmām. Pamatnostādnes arī nodrošina vienotā tirgus integritāti, vienlaikus ņemot vērā ES kohēzijas mērķus. Pēc pašreizējo noteikumu izvērtēšanas 2019. gadā⁴³ un pēc plašas apspriešanās ar ieinteresētajām personām par dokumenta projektu Komisija 2021. gada aprīlī pieņēma pārskatītās Reģionālā atbalsta pamatnostādnes⁴⁴. Pārskatītajās pamatnostādnēs ir iekļautas vairākas mērķorientētas korekcijas, kas ataino iepriekšējo noteikumu piemērošanā gūto pieredzi. Tajās ņemtas vērā arī jaunās politikas prioritātes, kas saistītas ar Eiropas zaļo kursu un Eiropas industriālo un digitālo stratēģiju. Pārskatītās reģionālā atbalsta pamatnostādnes stājas spēkā 2022. gada 1. janvārī.

Publicēts Lauksaimniecības grupu atbrīvojuma regulas un pamatnostādņu izvērtējums

Komisija 2021. gada maijā publicēja izvērtējumu par Lauksaimniecības grupu atbrīvojuma regulu un Pamatnostādnēm par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos⁴⁵. Izvērtējumā secināts, ka kopumā šie noteikumi atbilst paredzētajam mērķim un attiecīgo nozaru vajadzībām⁴⁶. Tomēr tika veikti daži mērķorientēti pārskatīšanas pasākumi, tostarp dažu jēdzienu precizēšana, papildu racionalizēšana un vienkāršošana, saskaņošana ar kopējās lauksaimniecības politikas reformu⁴⁷, kā arī korekcijas, lai atainotu ES pašreizējās prioritātes, jo īpaši Eiropas zaļo kursu⁴⁸. Nākamais solis ir veikt ietekmes novērtējumu, kurā aplūkotas izvērtēšanas laikā konstatētās problēmas. Komisija sagaida, ka pārskatītie noteikumi tiks pieņemti līdz 2022. gada 31. decembrim, kad beigsies esošo noteikumu termiņš.

2.4. Konkurences ĢD pielāgošana pašreizējām un turpmākajām izpildes vajadzībām

Digitālā pārveide

Komisija atzīst, ka digitālā pārveide ir viena no galvenajām politikas prioritātēm pašreizējā pilnvaru termiņā (Digitālajam laikmetam gatava Eiropa) ne tikai tāpēc, lai stimulētu pārmaiņas tirgos, bet arī lai veicinātu publiskā sektora modernizāciju. Konkurences ĢD 2021. gadā izstrādāja un apstiprināja visaptverošu iekšējo digitālo stratēģiju, kas padarīs Konkurences ĢD izmeklēšanas procesus un citas darbības efektīvākas. Turklāt digitālā

⁴³ Reģionālā atbalsta pamatnostādnes 2014.–2020. Gadam (OV C 209, 23.7.2013., 1. lpp.).

⁴⁴ Komisijas paziņojums “Reģionālā atbalsta pamatnostādnes” (OV C 153, 29.4.2021., 1. lpp.).

⁴⁵ Iepriekš šo noteikumu darbības termiņš tika pagarināts līdz 2022. gada 31. decembrim. Skatīt Komisijas paziņojumu, ar ko attiecībā uz to piemērošanas periodu groza Eiropas Savienības pamatnostādnes par valsts atbalstu lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē un lauku apvidos 2014.–2020. gadam un veic pagaidu pielāgojumus, lai ņemtu vērā Covid-19 pandēmijas ietekmi (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV 424, 8.12.2020., 30. lpp.).

⁴⁶ Izvērtējumā tika novērtēts, kā pašreizējie noteikumi ir īstenoti, ņemot vērā to galvenos mērķus: līdz minimumam samazināt konkurences un tirdzniecības izkropļojumus lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē; nodrošināt lauksaimniecības valsts atbalsta noteikumu atbilstību kopējai lauksaimniecības politikai (KLP), jo īpaši KLP lauku attīstības mērķiem; kā arī vienkāršot procedūras un samazināt administratīvās izmaksas. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2089-Pamatnostadnes-par-valsts-atbalstu-lauksaimniecibai-parskatisana_lv.

⁴⁷ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_en.

⁴⁸ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lv.

stratēģija uzlabos ES konkurences tiesību aktu izpildi, veicot investīcijas mūsdienīgos digitālajos risinājumos un modernizējot Konkurences ĢD lietu pārvaldības sistēmas, jo īpaši ieviešot CASE@EC valsts atbalsta un dokumentu pārvaldības vajadzībām. Digitālā stratēģija ir cieši saistīta ar Eiropas Komisijas vispārējo digitālo stratēģiju, kas pārveido Komisiju par digitāli iespējamu, uz lietotāju orientētu un uz datiem balstītu organizāciju.

Konkurences ĢD izstrādā un uzlabo digitālos risinājumus, kas atbalsta mijiedarbību starp ārējām ieinteresētajām personām, piemēram, VKI, uzņēmumiem, kas darbojas vienotajā tirgū, juridiskajiem birojiem un privātpersonām. Šajā saistībā Konkurences ĢD 2021. gadā ieviesa trīs jaunus digitālos risinājumus: *State Aid Reporting Interactive (SARI2)*, *eConfidentiality* un *eRFI*. Konkurences ĢD arī sāka īstenot projektu, pilnveidojot ar lietām saistīto informāciju, kas publicēta *EUROPA* tīmekļa vietnē, lai varētu labāk piekļūt, meklēt un eksportēt publiskus datus par konkurences politiku (tostarp valsts atbalsta, pretmonopola un apvienošanās lietas un lēmumus). Ņemot vērā Konkurences ĢD apstrādātās informācijas sensitīvo un konfidencialo raksturu, ir izstrādāti vai atjaunināti IT drošības plāni jauniem un esošajiem digitālajiem risinājumiem. Tiek īstenoti nepieciešamie drošuma un uzraudzības pasākumi, lai uzlabotu kiberdrošību un kiberneturību.

Konkurences ĢD 2021. gadā turpināja veikt investīcijas korporatīvajā izlūkošanā, progresīvos datus un mašīnmācīšanās pakalpojumus un risinājumus izmeklēšanu atbalstam. Īpaša struktūrvienība veic izlūkošanas un izmeklēšanas analīzi un sniedz tiesu ekspertīzes IT atbalstu. Turklāt struktūrvienība vāc un analizē informāciju no publiski pieejamiem avotiem un apkopo informāciju, kas varētu izrādīties noderīga izmeklēšanā, lai atklātu jaunas lietas.

Resursi un organizācija

Lai labāk reaģētu uz mainīgajām politikas norisēm, Konkurences ĢD 2021. gada novembrī reorganizēja esošo organizatorisko struktūru. To struktūrvienību skaits, kas nodarbojas ar svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*), tika palielināts no vienas uz divām. Tika arī izveidota darba grupa Digitālo tirgu akta jautājumos, lai atbalstītu Digitālo tirgu akta pieņemšanu un īstenošanu. Turklāt Konkurences ĢD izveidoja pastiprinātu struktūrvienību, lai īstenotu saskaņotāku pieeju valsts atbalsta politikai, kas saistīta ar nodokļu tiesību aktu sekām un agresīvu nodokļu plānošanu.

Vienotā tirgus programma

Vienotā tirgus programma (VTP) tika pieņemta 2021. gada aprīlī⁴⁹. Ar budžetu 4,2 miljardu EUR apmērā laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam VTP sniedz finansiālu atbalstu, lai stiprinātu vienotā tirgus pārvaldību un darbību, un ietver konkurences komponentu, t. i., īpašu budžetu konkurences politikai. Ar budžetu 20,4 miljonu EUR apmērā 2021. gadam VTP atbalstīja efektīvu un aktuālu ES konkurences politikas izpildi. Līdzekļi tika izmantoti arī

⁴⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014 un (ES) Nr. 652/2014 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 153, 3.5.2021., 1. lpp.). Regulu piemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.

sadarbībai un partnerībām ar valsts pārvaldes iestādēm ES un visā pasaulē, kā arī konkurences aizstāvības pasākumiem.

Konkurences aizstāvība

Komisija 2021. gadā iesaistījās konkurences politikas aizstāvībā un informatīvos pasākumos vairākos līmeņos, lai uzlabotu ES konkurences politikas efektivitāti, jo īpaši priekšsēdētājas izpildvietniecei M.Vestagerei piedaloties pasākumos un preses konferencēs. Paziņojumi presei, informatīvie biļeteni un sociālie plašsaziņas līdzekļi tika izmantoti, lai informētu par konkurences politikas sniegtajām priekšrocībām. Tika organizēti arī īpaši pasākumi starptautiskā līmenī vai kopā ar dalībvalstīm. Covid-19 pandēmijas dēļ lielākā daļa pasākumu 2021. gadā notika virtuāli un/vai hibrīdformātā.

3. Konkurences politikas īstenošana sekmēja digitālo pārkārtošanos un spēcīgu un noturīgu vienoto tirgu

Ar pamatmērķi “Digitālajam laikmetam gatava Eiropa” Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena noteica digitālo jomu par vienu no galvenajām prioritātēm šajā Komisijas pilnvaru termiņā. Lai veiksmīgi darbotos tirgos, kuros valda konkurence, uzņēmumiem ir jāievieš jauninājumi un jāklūst efektīvākiem⁵⁰. Tas attiecas gan uz inovācijas virzītiem un strauji mainīgajiem digitālajiem tirgiem, gan uz tirgiem, kas vēl nav digitāli. ES konkurences noteikumu un regulatīvo reformu efektīva izpilde ir ļoti svarīga ES ekonomikas digitālajai pārveidei, atveseļošanai no Covid-19 pandēmijas un vienotā tirgus noturības stiprināšanai.

3.1. Pretmonopola noteikumu izpilde veicināja digitālo pārkārtošanos un spēcīgu un noturīgu vienoto tirgu

Komisija 2021. gadā turpināja enerģiski īstenot konkurences noteikumus, lai novērstu konkurences ierobežojumus vienotajā tirgū.

Datora videospēļu tirgos Komisija piemēroja naudas sodu *Valve*, tiešsaistes datorspēļu platformas *Steam* īpašniekam, un pieciem izdevējiem — *Bandai Namco*, *Capcom*, *Focus Home*, *Koch Media* un *ZeniMax* — pavisam 7,8 miljonu EUR apmērā par datora videospēļu pārrobežu tirdzniecības ierobežošanu, pamatojoties uz klientu ģeogrāfisko atrašanās vietu EEZ (“ģeobloķēšana”)⁵¹. Naudas sodi izdevējiem pavisam vairāk nekā 6 miljonu EUR apmērā tika samazināti, jo uzņēmumi sadarbojās ar Komisiju. *Valve* izvēlējās nesadarboties, un tam tika piemērots naudas sods vairāk nekā 1,6 miljonu EUR apmērā.

⁵⁰ Konkurences un inovācijas nozīme ir uzsvērtā arī Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “MVU stratēģija ilgtspējīgai un digitālai Eiropai”, 10.3.2020., COM(2020) 103 final, un Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu un Reģionu komitejai “2020. gada Jaunās industriālās stratēģijas atjaunināšana: veidojot spēcīgāku vienoto tirgu Eiropas atveseļošanai”, 25.5.2021., COM(2021) 350 final.

⁵¹ Lietas AT.40413, *Focus Home*; AT.40414, *Koch Media*; AT.40420, *ZeniMax*; AT.40422, *Bandai Namco* un AT.40424, *Capcom*. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_21_170.

Komisija 2021. gada aprīlī iesniedza *Apple* iebildumu paziņojumu, kurā provizoriski konstatēja, ka *Apple* izkropļoja konkurenci mūzikas straumēšanas tirgū, jo tas ļaunprātīgi izmantoja savu dominējošo stāvokli attiecībā uz mūzikas straumēšanas lietotņu izplatīšanu ar *App Store* starpniecību⁵². Komisija iebilst pret to, ka, lai izplatītu savas lietotnes ar *Apple App Store* starpniecību, mūzikas straumēšanas lietotņu izstrādātājiem ir obligāti jāizmanto pašā *Apple* lietotnē iebūvēto iegādes mehānismu. Komisija arī pauž bažas par to, ka *Apple* piemēro konkrētus ierobežojumus lietotņu izstrādātājiem, kas liedz tiem informēt *iPhone* un *iPad* lietotājus par alternatīvām, lētākām iegādes iespējām.

Komisija arī turpināja izmeklēšanu par *Amazon* darbībām, kas varētu būt vērstas pret konkurenci⁵³. Komisijai ir bažas par to, ka *Amazon* kropļo konkurenci tiešsaistes mazumtirdzniecības tirgos, sistemātiski paļaujoties uz to neatkarīgo pārdevēju nepublikotajiem uzņēmējdarbības datiem, kuri veic pārdošanu *Amazon* tirgū. Šāda prakse rada priekšrocības pašā *Amazon* mazumtirdzniecības darījumiem, kas tieši konkurē ar šiem trešo personu pārdevējiem. Atsevišķā lietā Komisija izmeklē iespēju, ka *Amazon* piemēro preferenciālu režīmu saviem mazumtirdzniecības piedāvājumiem, kaitējot *Amazon* tirdzniecības vietu pārdevējiem, kuri izmanto *Amazon* loģistikas un piegādes pakalpojumus.

Komisija 2021. gada jūnijā sāka oficiālu pretmonopola izmeklēšanu, lai novērtētu, vai *Facebook* ir pārkāpis ES konkurences noteikumus, izmantojot reklāmas datus, kas savākti jo īpaši no reklāmdevējiem, lai ar tiem konkurētu tirgos, kuros darbojas arī *Facebook*, piemēram, reklāmas sludinājumu tirgū⁵⁴. Komisijai ir bažas, ka *Facebook*, publicējot reklāmu *Facebook* sociālajā tīklā, izmanto konkurējošu pakalpojumu sniedzēju datus, lai piešķirtu

⁵² Lieta AT.40437, *Apple - App Store* darbības (mūzikas straumēšana). Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_21_2093.

⁵³ Lieta AT.40462, *Amazon Marketplace* un lieta AT.40703, *Amazon - Buy Box*. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2077.

⁵⁴ Lieta AT.40684, *Facebook* sviras efekts. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1.2.3.

Facebook Marketplace konkurences priekšrocību. Oficiālajā pretmonopola izmeklēšanā tiks arī novērtēts, vai *Facebook* ir sasaistījis *Facebook Marketplace*, kas ir uzņēmuma tiešsaistes reklāmas sludinājumu pakalpojums, ar paša sociālo tīklu. Komisija pārbaudīs, vai veids, kā *Facebook Marketplace* ir iekļauts sociālajā tīklā, ir pret konkurenci vērsta sasaiste, kas uzņēmumam sniedz priekšrocības, uzrunājot klientus, un bloķē konkurējošus tiešsaistes reklāmas sludinājumu pakalpojumus.

Komisija 2021. gada jūnijā sāka oficiālu pretmonopola izmeklēšanu tiešsaistes reklāmas nozarē. Komisija izmeklē, vai *Google* ir devis priekšroku savai tiešsaistes reklāmas izrādīšanas tehnoloģijai reklāmas tehnoloģiju piegādes ķēdē *YouTube* interesēs un kaitējot konkurējošiem reklāmas tehnoloģiju pakalpojumu sniedzējiem, reklāmdevējiem un tiešsaistes izdevējiem⁵⁵. Turklāt oficiālajā izmeklēšanā tiks pārbaudīts, vai *Google* kropļo konkurenci, ierobežojot trešo personu piekļuvi lietotāju datiem reklāmas nolūkos tīmekļa vietnēs un lietotnēs, vienlaikus paturot šādus datus savām vajadzībām. Komisijas izmeklēšanā galvenā uzmanība ir pievērsta reklāmas izrādīšanai, kad *Google* piedāvā vairākus pakalpojumus gan reklāmdevējiem, gan izdevējiem.

Vispārējā tiesa 2021. gada novembrī lielā mērā apstiprināja⁵⁶ Komisijas iepriekšējo lēmumu *Google shopping* lietā.

Google Search (cenu salīdzināšanas) lieta

Komisija 2017. gada jūnijā piemēroja *Google* 2,42 miljardu EUR naudas sodu par meklētāja dominējošā stāvokļa tirgū ļaunprātīgu izmantošanu, dodot citam *Google* produktam — cenu salīdzināšanas pakalpojumam — nelikumīgu priekšrocību⁵⁷. *Google* cenu salīdzināšanas funkcija Eiropā ir produkts, kas ļauj patērētājiem tiešsaistē salīdzināt produktus un cenas un atrast tiešsaistes mazumtirgotāju piedāvājumus, tostarp ražotāju tiešsaistes veikalus, platformas (piemēram, *Amazon* un *eBay*) un citus tālākpārdevējus. *Google* 2008. gadā pieņēma stratēģiju, lai izvērstu savu cenu salīdzināšanas pakalpojumu. *Google* nelikumīgo darbību dēļ datplūsma uz *Google* cenu salīdzināšanas pakalpojumu būtiski palielinājās, savukārt konkurējošie cenu salīdzināšanas pakalpojumi ilgstoši cieta būtiskus datplūsmas zaudējumus. Pēc Komisijas lēmuma *Google* grozīja tā saukto “iepirkumu logu”, lai tajā varētu iekļaut trešo personu cenu salīdzināšanas pakalpojumus. Vispārējā tiesa 2021. gada novembrī lielā mērā apstiprināja Komisijas lēmumu⁵⁸.

Farmaceitisko produktu tirgū Komisija 2021. gada februārī pieņēma *Aspen*⁵⁹ piedāvāto saistību kopumu pēc tam, kad tika veikta izmeklēšana par *Aspen* iespējamo pārmērīgo cenu noteikšanu. *Aspen* piekrita samazināt cenas vidēji par 73 % visā Eiropā (izņemot Itāliju) sešām zālēm, kas ir būtiskas nopietnu asins vēža veidu, tostarp mielomas un leukēmijas, ārstēšanai. Pateicoties šim cenu samazinājumam, ES veselības aprūpes sistēmas varēs ietaupīt būtiskas summas, un tas nodrošinās, ka šīs zāles joprojām būs pieejamas tirgū.

⁵⁵ Lieta AT.40670, *Google - Adtech* ar datiem saistīta prakse. Skatīt vietni

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁵⁶ Vispārējās tiesas 2021. gada 10. novembra spriedums lietā T-612/17, *Google LLC* un *Alphabet, Inc.* / Eiropas Komisija, EU:T:2021:763.

⁵⁷ Lieta AT.39740, *Google Search* (cenu salīdzināšana). Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39740/39740_14996_3.pdf.

⁵⁸ Vispārējās tiesas 2021. gada 10. novembra spriedums lietā T-612/17, *Google LLC* un *Alphabet, Inc.* / Eiropas Komisija, EU:T:2021:763.

⁵⁹ Lieta AT.40394, *Aspen*, Komisijas 2021. gada 2. oktobra lēmums par procedūru saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 102. pantu un EEZ līguma 54. pantu, C(2021) 724 final.

Komisija 2021. gada martā sāka oficiālu pretmonopola izmeklēšanu, lai noteiktu, vai *Teva* bija ļaunprātīgi bloķējis vai aizkavējis tādu jaunu uzņēmumu ienākšanu tirgū, kuri konkurēja ar *Teva* zālēm *Copaxone*, tādējādi kaitējot pacientiem un veselības aprūpes sistēmām⁶⁰.

Eiropas Savienības Tiesa 2021. gada martā apstiprināja Komisijas iepriekšējo lēmumu *Lundbeck* lietā par “maksāšanas par kavējumu” nolīgumiem.

Tiesas spriedums *Lundbeck* lietā⁶¹

Lundbeck lietā Eiropas Savienības Tiesa pilnībā apstiprināja Komisijas pieeju⁶² “maksāšanas par kavējumu” nolīgumiem saistībā ar patentu strīdiem. “Maksāšanas par kavējumu” nolīgumos farmācijas uzņēmums piedāvā nodot vērtību ģenērisko zāļu ražotājiem, lai mudinātu tos atteikties no ienākšanas tirgū vai aizkavētu to ienākšanu tirgū. *Lundbeck* 2002. gadā bija noslēdzis vairākus nolīgumus ar dažādiem ģenērisko zāļu ražotājiem par *Lundbeck* zīmola zāļu “*Citalopram*”, kas ir ārkārtīgi populārs antidepresants, ģenēriskajām versijām. Šie uzņēmumi vienojās ar *Lundbeck* par neienākšanu tirgū apmaiņā pret būtiskiem skaidras naudas maksājumiem un citiem pamudinājumiem. Šie stimuli sasniedza desmitiem miljonu euro. *Lundbeck* uzņēmuma iekšienē runāja par to, ka tiek veidots “klubs” un ka “*dolāru kaudze*” ir jādala ar ģenērisko zāļu ražotājiem.

Tiesa apstiprināja Komisijas novērtējumu, saskaņā ar kuru šādi “maksāšanas par kavējumu” nolīgumi bija ierobežojoši pēc būtības, jo vērtības nodošanu varēja izskaidrot vienīgi ar pušu interesēm neiesaistīties konkurencē pēc būtības. Tiesa arī apstiprināja, ka laikā, kad tika noslēgti nolīgumi, *Lundbeck* un ģenērisko zāļu ražotāji bija potenciāli konkurenti, jo ģenērisko zāļu ražotājiem bija reālas un konkrētas iespējas ienākt tirgū un konkurēt ar *Lundbeck*. Turklāt tie nesaskārās ar nepārvaramiem šķēršļiem ienākšanai tirgū.

Pēc tam, kad 2020. gadā tika sākta pretmonopola izmeklēšana plaša patēriņa *lietu interneta* (*IoT*) nozarē⁶³, Komisija 2021. gada jūnijā publicēja sākotnējo ziņojumu apspriešanai⁶⁴. Nozares apsekojumā lielākā uzmanība bija vērsta uz produktiem un pakalpojumiem, kas saistīti ar digitālajiem balss palīgiem, viedajām mājas ierīcēm un valkājamām ierīcēm. Galīgais ziņojums un tam pievienotais dienestu darba dokuments tika publicēts 2022. gada janvārī⁶⁵.

Galīgais ziņojums par plaša patēriņa “lietu interneta” nozares apsekojumu

Komisija 2022. gada janvārī publicēja konstatējumus, kas izdarīti plaša patēriņa lietu interneta nozares apsekojumā⁶⁶. Šī nozare strauji aug, un pieaug pieprasījums pēc balss palīgiem kā lietotāja saskarnēm mijiedarbībai ar citām viedierīcēm un plaša patēriņa lietu interneta pakalpojumiem. Tika konstatētas vairākas iespējamās konkurences problēmas, piemēram, balss palīgu ekskluzivitātes un sasaistīšanas prakse, ierobežotas iespējas izmantot dažādus balss palīgus vienā un tajā pašā viedierīcē, nepietiekama sadarbība un ierobežotas funkcijas trešo personu viedierīcēs un plaša patēriņa lietu interneta pakalpojumos. Sarežģītā standartizācijas vide un sarežģītās patentētās tehnoloģijas var negatīvi ietekmēt plaša patēriņa lietu interneta produktu izaugsmes potenciālu. Vēl viena problēma bija lietotājiem pieejamo papildu funkciju ierobežošana. Citi iespējamie konkurences ierobežojumi bija

⁶⁰ Lieta AT.40588, *Teva Copaxone*. Skatīt vietni

https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseif/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁶¹ Tiesas 2021. gada 25. marta spriedumu lietā C-586/16 P *Sun Pharmaceutical Industries* un *Ranbaxy (UK)* / Komisija, EU:C:2021:241; C-588/16 P, *Generics (UK)* / Komisija, EU:C:2021:242; C-591/16 P, *Lundbeck* / Komisija, EU:C:2021:243; C-601/16 P, *Arrow Group* un *Arrow Generics* / Komisija, EU:C:2021:244; C-611/16 P, *Xellia Pharmaceuticals* un *Alpharma* / Komisija, EU:C:2021:245; un C-614/16 P, *Merck KGaA* / Komisija, EU:C:2021:246.

⁶² Komisijas 2013. gada 19. jūnija Lēmums C(2013) 3803 final par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu un EEZ līguma 53. pantu (Lieta AT.39226, *Lundbeck*).

⁶³ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1326.

⁶⁴ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2884.

⁶⁵ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_402.

⁶⁶ Komisijas dienestu darba dokuments — Komisijas ziņojums Padomei un Eiropas Parlamentam “Galīgais ziņojums — nozares apsekojums par plaša patēriņa lietu interneta nozari”, SWD (2022) 10 final, 20.1.2022.

iepriekšēja instalēšana, iestatīšana pēc noklusējuma un plaša patēriņa lietu interneta pakalpojumu izvietošana labi pamanāmā veidā viedierīcēs vai attiecībā pret balss palīgiem. Informācija, kas savākta plaša patēriņa lietu interneta nozares apsekojumā, sniegs norādes Komisijas turpmākām izpildes un regulatīvām darbībām. Tā arī veicina likumdošanas debates par Komisijas priekšlikumu Digitālo tirgu aktam.

3.2. Apvienošanās kontrole veicināja digitālo pārkārtošanos un spēcīgu un noturīgu vienoto tirgu

Apvienošanās kontrole nodrošina, ka konsolidācija notiek tā, ka tiek saglabāts pietiekams konkurences spiediens apvienošanās ietekmētajos tirgos. Apvienošanās kontrole neļauj izveidot tirgus struktūras, kurās uzņēmumiem un patērētājiem ir pārāk maza izvēle, kur tie saskaras ar zemāku inovācijas līmeni, zemāku kvalitāti vai augstākām cenām. Apvienošanās kontrole paredz konsolidācijas pozitīvās un negatīvās ietekmes novērtējumu.

Komisijas rīcība 2021. gadā saglabājās ļoti augstā līmenī. Komisija pieņēma 396 lēmumus par apvienošanos dažādās nozarēs (Komisija 2020. gadā pieņēma 352 lēmumus par apvienošanos), no kuriem 309 tika apstiprināti saskaņā ar vienkāršotu procedūru. Komisija iejaucās 14 plānotajos iegādes darījumos, no kuriem 11 tika apstiprināti ar nosacījumiem. Puses atteicās no trim paziņotajiem darījumiem un atsauca tos II posmā.

Pēc padziļinātas izmeklēšanas un izvirzot nosacījumus, Komisija 2021. gada martā apstiprināja *Danfoss* veikto *Eaton Hydraulics* iegādi⁶⁷. Uzņēmums piegādā hidrauliskās sastāvdaļas, ko izmanto lauksaimniecības, rūpniecības un būvniecības nozarē. Saistības kļiedēja Komisijas bažas par konkurenci un nodrošināja, ka lejupējie iekārtu ražotāji var turpināt gūt labumu no konkurētspējīgām cenām un plaša novatorisku komponentu klāsta saviem produktiem.

Pēc padziļinātas izmeklēšanas un izvirzot nosacījumus, Komisija 2021. gada martā apstiprināja *EssilorLuxottica* veikto *GrandVision* iegādi⁶⁸. Uzņēmums darbojas brillu produktu (saulesbrillu, lēcu un rāmju) tirgos un šādu produktu mazumtirdzniecībā. Iesaistoties Komisija nodrošināja, ka konkurence mazumtirdzniecības līmenī joprojām ir dinamiska, sniedzot labumu klientiem Beļģijā, Itālijā un Nīderlandē.

Air Canada un *Transat* 2021. gada aprīlī nolēma izbeigt ierosināto apvienošanās nolīgumu⁶⁹. Tas notika pēc padziļinātas izmeklēšanas, ko Komisija veica attiecībā uz plānoto iegādi, par kuru tika paziņots 2020. gada aprīlī, lielāko uzmanību pievēršot pušu darbībām pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumu jomā starp EEZ un Kanādu, kuras pārklājas. Komisijas sākotnējie konstatējumi bija tādi, ka ierosinātais darījums radītu bažas par konkurenci daudzos transatlantiskajos maršrutos un, pamatojoties uz tirgus pārbaudes rezultātiem, pušu piedāvātie tiesiskās aizsardzības līdzekļi šķita nepietiekami.

International Consolidated Airlines Group (IAG) un *Air Europa* 2021. gada decembrī nolēma atsaukt savu ierosināto apvienošanās nolīgumu⁷⁰. Tas notika pēc tam, kad Komisija veica

⁶⁷ Lieta M.9820, *Danfoss / Eaton Hydraulics*.

⁶⁸ Lieta M.9569, *EssilorLuxottica/Grandvision*.

⁶⁹ Lieta M.9489, *Air Canada / Transat*.

⁷⁰ Lieta M.9637, *IAG / Air Europa* (OV C 519, 22.12.2021., 2. lpp.).

padziļinātu izmeklēšanu attiecībā uz *IAG*, kas kontrolē *Iberia*, *British Airways* un vairākas citas aviosabiedrības, ierosināto *Air Europa* iegādi⁷¹. Komisija pauda bažas par to, ka ierosinātais darījums varētu būtiski samazināt konkurenci 70 sākumpunkta un galapunkta pilsētu pāros Spānijā, uz Spāniju un no tās, kur abas aviosabiedrības piedāvā tiešos pakalpojumus.

Komisija 2021. gadā turpināja padziļinātu izmeklēšanu attiecībā uz *Hyundai Heavy Industries Holding* ierosināto *Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering* iegādi. Komisija 2022. gada janvārī aizliedza apvienošanos, jo tā būtu radījusi apvienotā uzņēmuma dominējošu stāvokli un samazinātu konkurenci lielo sašķidrinātās gāzes (*LLNG*) pārvadātāju būvniecības pasaules tirgū. Sašķidrinātā dabasgāze (*LNG*) veicina ES enerģijas avotu dažādošanu un uzlabo energoapgādes drošību.

3.3. Valsts atbalsta kontrole veicināja digitālo pārkārtošanos un vienotā tirgus noturību

Platjoslas infrastruktūra, kas atbilst ļoti liela digitālā ātruma, jaudas un kvalitātes vajadzībām, ir būtiska, lai sasniegtu ES savienojamības mērķus 2025. gadam, kuri noteikti ES Gigabitu sabiedrībā 2025. gadam⁷² un digitālajā stratēģijā⁷³, kā arī ES savienojamības mērķus 2030. gadam, kas noteikti Digitālajā kompāsā 2030. gadam⁷⁴. Valsts atbalsts veicina ātrdarbīgu platjoslas tīklu ieviešanu Eiropas Savienībā, lai novērstu tirgus nepilnības, proti, tādos gadījumos un apgabalos, kur komerciālajiem operatoriem nav stimula nodrošināt pietiekamu platjoslas pārklājumu.

Papildus projektiem, kas atbalsta fiksēto platjoslas pakalpojumu izvēršanu un ieviešanu, Komisija 2021. gadā apstiprināja vairākus projektus saistībā ar mobilo platjoslas pakalpojumu izvēršanu, tostarp 2021. gada maijā — Vācijas atbalsta shēmu 2,1 miliona EUR apmērā⁷⁵ un 2021. gada decembrī — Spānijas shēmu, kuras mērķis ir atbalstīt pasīvās infrastruktūras izvēršanu mobilo sakaru pakalpojumu sniegšanai teritorijās bez 4G mobilā pārklājuma⁷⁶.

Komisija 2021. gada jūnijā konstatēja, ka atbalsts, ko zemes televīzijas operatori saņēma zemes televīzijas tīkla paplašināšanai, iekļaujot Spānijas attālos reģionus, ir pretrunā ES valsts atbalsta noteikumiem. Pēc tam, kad tika atcelts Komisijas 2013. gada lēmums (attiecībā uz visiem reģioniem, izņemot Kastīliju-Lamanču), Komisija apstiprināja, ka no 2005. līdz 2008. gadam zemes platformu operatori saņēma nesaderīgas selektīvas priekšrocības salīdzinājumā ar konkurentiem. Tiesa 2018. gada septembrī apstiprināja Komisijas lēmumu attiecībā uz Kastīliju-Lamanču⁷⁷. Tā kā Spānija bija atguvusi atbalstu tikai daļēji, Komisija

⁷¹ Lieta M.9637, *IAG / Air Europa*.

⁷² Komisijas paziņojums “Konkurētspējīga digitālā vienotā tirgus savienojamība. Virzība uz Eiropas Gigabitu sabiedrību”, COM(2016) 587, 14.9.2016.

⁷³ Komisijas paziņojums “Eiropas digitālās nākotnes veidošana”, 19.2.2020. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf.

⁷⁴ Komisijas paziņojums “Digitālais kompass: Eiropas ceļam digitālajā gadu desmitā”, COM(2021) 118 final, 9.3.2021.

⁷⁵ Lieta SA.59574, Vācija — Augstas veiktspējas mobilās infrastruktūras izvēršana Vācijā — DE (OV C 410, 8.11.2021., 1. lpp.).

⁷⁶ Lieta SA.64394 ANM, Spānija — Valsts atbalsta shēma mobilo tīklu pasīvajai infrastruktūrai.

⁷⁷ Tiesas 2018. gada 20. septembra spriedums lietā C-114/17, Spānijas Karaliste / Eiropas Komisija, EU:C:2018:309.

sāka tiesvedību Tiesā. Tiesa 2021. gada aprīlī atzina, ka Spānija nav atguvusi atbalstu (C-704/19)⁷⁸. Šis atbalsts joprojām tiek atgūts.

4. Konkurences politikas īstenošana veicināja zaļo pārkārtošanos

ES konkurences politika ir piemērota, lai sekmētu ES mērķu vides jomā un klimata mērķrādītāju sasniegšanu, tostarp ekonomikas dekarbonizāciju un pāreju transporta nozarē no piesārņojošām fosilajām degvielām uz alternatīvajām degvielām saskaņā ar Komisijas mobilitātes politiku. Konkurences tiesību aktu izpilde palīdz īstenot Eiropas zaļo kursu⁷⁹, saglabājot efektīvus, godīgus un novatoriskus tirgus. Šajā saistībā efektīva tiesību aktu izpilde saskaņā ar valsts atbalsta instrumentu ir būtiska, lai nepieļautu konkurences izkropļojumus vienotajā tirgū.

Konkurences ĢD 2021. gada februārī organizēja ieinteresēto personu konferenci, lai apspriestu, kā pretmonopola politika, apvienošanās politika un valsts atbalsta politika vislabāk var darboties kopā ar vides un klimata politiku. Pēc tam Konkurences ĢD 2021. gada septembrī publicēja konkurences politikas pārskatu par to, kā konkurences politika var palīdzēt un palīdzēs sasniegt zaļā kursa mērķus⁸⁰.

4.1. Valsts atbalsta kontrole veicināja zaļo pārkārtošanos

Komisija 2021. gadā apstiprināja vairākus valsts atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt ES zaļo pārkārtošanos. Konkrētāk, Komisija apstiprināja 18 pasākumus atjaunojamo energoresursu enerģijas atbalstam un septiņus pasākumus tīras mobilitātes atbalstam.

Komisija 2021. gada janvārī pieņēma lēmumu, ar ko atļauj otro svarīgo projektu visas Eiropas interesēs (*IPCEI*) akumulatoru jomā⁸¹. Projekts “Eiropas akumulatoru inovācija” atbalstīs pētniecību un inovāciju akumulatoru vērtības ķēdē. Minētās 12 dalībvalstis turpmākajos gados nodrošinās līdz 2,9 miljardiem EUR lielu finansējumu. Paredzams, ka papildus publiskajam finansējumam, būs pieejamas privātās investīcijas vēl 9 miljardu EUR apmērā. Projekts papildina pirmo *IPCEI* akumulatoru vērtības ķēdē, kuru apstiprināja 2019. gada decembrī⁸². Projekts atbilst Komisijas politikai, kuras mērķis ir pāreja no fosilās degvielas izmantošanas uz alternatīvo degvielu tehnoloģijām un ES ekonomikas zaļo un digitālo pārkārtošanos saskaņā ar Eiropas zaļo kursu un digitālo stratēģiju⁸³, kā arī palielināt ES ekonomikas noturību.

⁷⁸ Tiesas 2021. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-704/19, Eiropas Komisija / Spānijas Karaliste, EU:C:2021:342.

⁷⁹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas zaļais kurss”, COM(2019) 640 final.

⁸⁰ https://ec.europa.eu/competition-policy/index/news/competition-policy-brief-12021-policy-support-europes-green-ambition-2021-09-10_en.

⁸¹ Valsts atbalsts — Komisija apstiprina divpadsmit dalībvalstu publisku atbalstu 2,9 miljardu EUR apmērā otrajam Eiropas mēroga pētniecības un inovācijas projektam visā akumulatoru vērtības ķēdē, 2021. gada 26. janvāra paziņojums presei. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_226. Lēmuma nekonfidenciālā versija būs pieejama ar lietas numuru SA.55855 (Austrija), SA.55840 (Beļģija), SA.55844 (Horvātija), SA.55846 (Somija), SA.55858 (Francija), SA.55831 (Vācija), SA.56665 (Grieķija), SA.55813 (Itālija), SA.55859 (Polija), SA.55819 (Slovākija), SA.55896 (Spānija) un SA.55854 (Zviedrija) valsts atbalsta reģistrā konkurences tīmekļa vietnē. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/.

⁸² Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_19_6705.

⁸³ Komisijas paziņojums “Eiropas digitālās nākotnes veidošana”, 19.2.2020. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf.

Komisija 2021. gada februārī apstiprināja Rumānijas plānus atbalstīt centralizētās siltumapgādes sistēmas modernizāciju Bukarestē⁸⁴. ES struktūrfondu finansētais atbalsta pasākums 254 miljonu EUR apmērā palīdzēs Rumānijai sasniegt energoefektivitātes mērķrādītājus un veicinās siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņotāju samazināšanu, neradot pārmērīgus konkurences izkropļojumus.

Komisija 2021. gada aprīlī apstiprināja tādas Vācijas shēmas pagarināšanu un grozīšanu, kas atbalstītu elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem un raktuvju gāzes, kā arī maksas samazināšanu, lai finansētu atbalstu elektroenerģijai no atjaunojamiem energoresursiem. Maksas samazinājums būs pieejams energoietilpīgiem uzņēmumiem un krasta elektropadevei kuģiem, kas atrodas pie piestātnes ostās.

Komisija 2021. gada maijā apstiprināja Dānijas atbalsta shēmu, kuras mērķis ir atbalstīt elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamiem energoresursiem. Pasākums palīdzēs Dānijai sasniegt savus atjaunojamās enerģijas mērķrādītājus, nepamatoti nekropļojot konkurenci, un palīdzēs sasniegt Eiropas mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti⁸⁵.

Komisija 2021. gada jūnijā apstiprināja pašreizējās Vācijas shēmas pagarināšanu un grozīšanu, kas atbalstītu elektroenerģijas ražošanu jaunās, modernizētās un atjaunotās ļoti efektīvās koģenerācijas stacijās. Apstiprinātā shēma veicinās energoefektivitāti un palīdzēs vēl vairāk samazināt CO2 emisijas⁸⁶.

Komisija 2021. gada jūlijā apstiprināja 30,5 miljardu EUR vērtu Francijas shēmu, kuras mērķis ir atbalstīt sauszemes saules, vēja un hidroelektroiekārtu operatorus. Pasākums palīdzēs Francijai sasniegt savus atjaunojamās enerģijas mērķrādītājus, nepamatoti nekropļojot konkurenci, un palīdzēs sasniegt Eiropas mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti⁸⁷.

Turklāt Komisija 2021. gada decembrī apstiprināja Vācijas shēmu 900 miljonu EUR apmērā, no kuras atbalstītu investīcijas atjaunīgā ūdeņraža ražošanā trešās valstīs, kas pēc tam tiks importēts un pārdots ES⁸⁸. Shēmas “*H2Global*” mērķis ir apmierināt ES pieprasījumu pēc atjaunīgā ūdeņraža, kas, kā paredzams, turpmākajos gados palielināsies, atbalstot neizmantoto atjaunojamo resursu potenciāla attīstību ārpus ES. Turklāt *H2Global* atbalstīs projektus, pateicoties kuriem tiks būtiski samazinātas siltumnīcefekta gāzu emisijas saskaņā ar Eiropas zaļajā kursā noteiktajiem vides un klimata mērķiem.

4.2. Pretmonopola noteikumu izpilde un apvienošanās kontrole veicināja zaļo pārkārtošanos

Komisija 2021. gada jūlijā konstatēja, ka automobiļu ražotāji *Daimler*, *BMW* un *Volkswagen group* (*Volkswagen*, *Audi* un *Porsche*) ir pārkāpuši ES pretmonopola noteikumus, slepeni

⁸⁴ Lieta SA.57425, Rumānija — Atbalsta pasākums Bukarestes pašvaldības centralizētās siltumapgādes tīkla modernizācijai (OV C 177, 7.5.2021., 1. lpp.).

⁸⁵ Lieta SA.56831, Dānija — Multitehnoloģiju AER konkursi 2021.–2024. gadā (OV C 214, 4.6.2021., 1. lpp.).

⁸⁶ Lieta SA.56826, Vācija — 2020. gada koģenerācijas atbalsta reforma (OV C 306, 30.7.2021., 1. lpp.).

⁸⁷ Lieta SA.50272, Francija — *Appels d'offres pour les renouvelables 2021-2026* (OV C 450, 5.11.2021., 1. lpp.).

⁸⁸ Lieta SA.62619, Vācija — *H2Global*. Šā lēmuma publiskā versija vēl nav pieejama. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

vienojoties par tehnisko attīstību dīzeļdzinēja automobiļu attīrīšanā no slāpekļa oksīda⁸⁹. Komisija piemēroja naudas sodus 875,2 miljonu EUR apmērā pēc tam, kad kartēļa izlīguma procedūrā visas puses bija vienojušās par izlīgumu. *Daimler* naudas sods piemērots netika, jo tas informēja Komisiju par kartēļa pastāvēšanu. Automobiļu ražotāji bija slepeni apņēmušies pilnībā izmantot kopīgi izstrādātas tehnoloģijas potenciālu dīzeļdzinēja automobiļu kaitīgās emisijas ierobežošanai, savstarpēji paziņojot, ka tie nekonkurēs par ES automobiļu emisiju standartu pārmērīgu izpildi.

Komisija 2021. gada aprīlī piemēroja naudas sodus dzelzceļa sabiedrībām *Österreichische Bundesbahnen (ÖBB)*, *Deutsche Bahn (DB)* un *Société Nationale des Chemins de fer belges/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (SNCB)* pavisam 48 miljonu EUR apmērā par to dalību klientu sadales kartelī⁹⁰. Pārkāpums attiecās uz pārrobežu dzelzceļa kravu pārvadājumu pakalpojumiem ES, ko *ÖBB*, *DB* un *SNCB* sniedza saskaņā ar kravu dalīšanas modeli, izmantojot tā dēvētos blokvilcienus⁹¹. Komisijas izmeklēšanā atklājās, ka trīs dzelzceļa sabiedrības koordinēja savu rīcību, apmainoties ar slepenu informāciju par klientu pieprasījumiem pēc konkurējošiem piedāvājumiem un savstarpēji sniedzot viltus tāmes, lai aizsargātu savu attiecīgo uzņēmējdarbību.

Komisija 2021. gada septembrī noteica par juridiski saistošiem Grieķijas ierosinātos pasākumus, lai ļautu *Public Power Corporation (PPC)* konkurentiem ilgtermiņā iegādāties vairāk elektroenerģijas⁹². Grieķija iesniedza šos pasākumus ar mērķi novērst izkropļojumus, kurus radīja *PPC* ekskluzīvā piekļuve brūnogļu ražošanai, kas, kā bija konstatējusi Komisija un ES tiesa, radīja iespējamu nevienlīdzību Grieķijas elektroenerģijas tirgos. Ierosinātie tiesiskās aizsardzības līdzekļi zaudēs spēku, kad esošās brūnogļu rūpnīcas pārtrauks savu komercdarbību vai vēlākais 2024. gada 31. decembrī⁹³.

Komisija 2021. gada decembrī piemēroja naudas sodus *Abengoa S.A.* un tā meitasuzņēmumam *Abengoa Bionenergía S.A.*⁹⁴ 20 miljonu EUR apmērā par dalību kartelī, kas saistīts ar vairumtirdzniecības cenu veidošanas mehānismu Eiropas etanola tirgū. Biodegvielas var veicināt tīrāku transportu un samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, un tāpēc tām ir būtiska nozīme zaļās pārkārtošanās procesā.

Apvienošanās kontroles jomā Komisija ar nosacījumiem apstiprināja, ka *Veolia* 2021. gada decembrī iegādājās *Suez*⁹⁵. *Veolia* un *Suez* darbojas ūdens attīrīšanas un atkritumu apsaimniekošanas nozarē. Abi uzņēmumi piedāvā plašu pakalpojumu klāstu pašvaldību un

⁸⁹ Lieta AT.40178, Automobiļu emisijas, skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/1/202146/AT_40178_8022289_3048_5.pdf.

⁹⁰ Lieta AT.40330, Dzelzceļa kravas. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁹¹ Saskaņā ar kravu dalīšanas modeli, kas ir starptautiskajās dzelzceļa tiesībās paredzēts līguma modelis, dzelzceļa sabiedrības, kas sniedz pārrobežu dzelzceļa pakalpojumus, nodrošina klientiem vienotu kopējo cenu par pieprasīto pakalpojumu saskaņā ar vienu daudzpusēju līgumu.

⁹² Lieta AT.38700, Grieķijas lignīta un elektroenerģijas tirgi. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

⁹³ Tādas pašas saistības Grieķija uzņēmas attiecībā pret Eurogrupu 2018. gadā kā nosacījumu papildu finansiāla atbalsta piešķiršanai Grieķijai saskaņā ar Eiropas Stabilizācijas mehānismu finansiālās palīdzības sniegšanai Grieķijai.

⁹⁴ Lieta AT.40054, Etalona standarti. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=1_40054.

⁹⁵ Lieta M.9969, *Veolia/Suez*. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

rūpnieciskajiem klientiem. Komisijas izmeklēšanā atklājās, ka darījums izraisītu ievērojamu horizontālu pārklāšanos vairākos Francijas un EEZ tirgos. Šāda pārklāšanās varētu novērst *Suez* konkurences spiedienu uz *Veolia*. Attiecīgi klienti būtu saskārušies ar mazāku pakalpojumu risinājumu izvēli, kas bieži vien aprobežotos vienīgi ar apvienoto uzņēmumu, bez faktiskas iespējas aizstāvēt savas intereses.

5. Konkurences politika sekmēja ekonomiku, kas darbojas cilvēku labā

Sociālā tirgus ekonomika ir viens no pamatelementiem, uz ko balstās ES, un tās pamatā ir ES konkurences politika. Konkurences ĢD 2021. gadā atbalstīja šo pamatmērķi, īstenojot konkurences noteikumus un aizsargājot konkurenci ar godīgiem un vienādiem noteikumiem. Digitālā dimensija tika ņemta vērā, piemēram, īstenojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, kapitāla tirgu savienību, banku savienību un nodrošinot efektīvu aplikšanu ar nodokļiem⁹⁶.

5.1. Noturīgi Eiropas finanšu pakalpojumi

Pretmonopola noteikumu izpilde finanšu pakalpojumu jomā

ES konkurences politikai ir liela nozīme, nodrošinot godīgu un vienlīdzīgu konkurenci visā finanšu pakalpojumu nozarē. Komisija 2021. gadā pievērsa īpašu uzmanību karteļu noteikumu izpildei finanšu pakalpojumu nozarē, piemērojot naudas sodus 16 dažādām finanšu iestādēm pavisam 740 miljonu EUR apmērā.

Komisija 2021. gada aprīlī⁹⁷ pieņēma lēmumu pret *Bank of America Merrill Lynch*, *Crédit Agricole*, *Credit Suisse* un *Deutsche Bank* par dalību kartelī saistībā ar ASV dolāros emitētām pārvalstiskām obligācijām, valsts obligācijām un aģentūras obligācijām (USD SSA obligācijas). Četras investīciju bankas sadarbojās, izmantojot tirgotāju pamatgrupu, kas apmainījās ar sensitīvu komercinformāciju. Karteļa dalībnieki sazinājās daudzpusējās vai divpusējās tērzētavās, izmantojot *Bloomberg* termināļus.

Komisija 2021. gada maijā noteica sankcijas vēl vienam obligāciju tirdzniecības kartelim, piemērojot naudas sodus pavisam 371 miljona EUR apmērā. Komisija secināja, ka *Bank of America*, *Natixis*, *Nomura*, *RBS* (tagad *NatWest*), *UBS*, *UniCredit* un *WestLB* (tagad *Portigon*) pārkāpa ES pretmonopola noteikumus. Šajos uzņēmumos nodarbinātu tirgotāju grupa piedalījās kartelī Eiropas valsts obligāciju (*EGB*) primārajos un sekundārajos tirgos⁹⁸.

Komisija 2021. gada decembrī noteica sankcijas trešajam kartelim ārvalstu valūtas aktuāltirdzniecības tirgū⁹⁹. Komisija piemēroja naudas sodus *Barclays*, *RBS HSBC* un *Credit Suisse* pavisam 344 miljonu EUR apmērā (papildus sodam 1,7 miljardu EUR apmērā, kas šiem uzņēmumiem jau bija piemēroti divās iepriekšējās *Forex* lietās).

⁹⁶ Komisijas paziņojums "Rīcības plāns cīņai pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu sistēmas vienkāršošana (2020. gada 2. cet.), kas iekļauts Pielāgotās Komisijas darba programmas 2020. gadam", COM(2020) 440 final 1. un 2. pielikumā, 27.5.2020.

⁹⁷ Lieta AT.40346, Valsts un aģentūras obligācijas, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2004.

⁹⁸ Lieta AT.40324, Eiropas valsts obligācijas. Skatīt vietni

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases1/202142/AT_40324_7971056_3662_3.pdf.

⁹⁹ Lieta AT.40135, *FOREX*, https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_AT_40135.

Komisija 2021. gada jūnijā iesniedza iebildumu paziņojumu Īrijas apdrošinātāju apvienībai *Insurance Ireland*. Komisija sākotnēji uzskatīja, ka *Insurance Ireland* ir pārkāpusi ES pretmonopola noteikumus, ierobežojot konkurenci Īrijas mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas tirgū¹⁰⁰.

Valsts atbalsta noteikumu izpilde finanšu pakalpojumu jomā

Komisija atļāva pagarināt vairākas esošās valsts atbalsta shēmas, ļaujot dalībvalstīm turpināt uzlabot finanšu nozares noturību, nepiešķirot jaunu valsts atbalstu atsevišķām finanšu iestādēm. Turklāt Komisija atļāva pagarināt shēmas grūtībās nonākušu Polijas¹⁰¹, Īrijas¹⁰² un Dānijas¹⁰³ banku pārstrukturēšanai vai pareizai iziešanai no tirgus. Turklāt Komisija pievērsās iespējamai banku likviditātes nepietiekamībai Grieķijā¹⁰⁴. Visbeidzot, Komisija atļāva pagarināt tirgum atbilstošas garantiju shēmas ienākumus nenesošu aizdevumu vērtspapīrošanai Grieķijā (*Hercules*¹⁰⁵) un Itālijā (*GACS*¹⁰⁶). Šīs garantiju shēmas palīdz bankām sakārtot savas bilances bez valsts atbalsta piešķiršanas vai konkurences kropļošanas.

Kipras¹⁰⁷ un Grieķijas¹⁰⁸ gadījumā Komisija atļāva netiešu valsts atbalstu vairākām finanšu iestādēm. Valsts atbalsta shēmas galvenokārt ir vērstas uz sociālā atbalsta sniegšanu neaizsargātām mājāsaimniecībām, kurām draud mājokļa zaudēšana. Turklāt Komisija atļāva dalībvalstīm atbalstīt nesen dibinātus MVU un jaunuzņēmumus, kam bieži ir ierobežota piekļuve finansējumam. Šajā nolūkā Komisija apstiprināja grozījumus pašreizējā riska finansējuma shēmā Francijā¹⁰⁹.

5.2. Fiskālais valsts atbalsts un selektīvas nodokļu priekšrocības

Komisija 2021. gadā apstiprināja vairākas valsts atbalsta shēmas, ar ko atliek nodokļu maksājumus, lai mazinātu Covid-19 pandēmijas ekonomisko ietekmi. Komisija 2021. gada janvārī saskaņā ar pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem apstiprināja Lietuvas atbalsta shēmu 156 miljonu EUR apmērā uzņēmumiem, kurus negatīvi ietekmējusi Covid-19 pandēmija¹¹⁰. Publiskais atbalsts ietver nodokļu atlikšanu un ar nodokļiem saistītus likviditātes pasākumus (piemēram, maksājumus pa daļām, bezprocentu parāda periodus, kā arī nodokļu parāda atgūšanas apturēšanu uz laiku).

¹⁰⁰ Lieta AT.40511, *Insurance Ireland* — apdrošināšanas prasību datubāze un piekļuves nosacījumi. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/eojade/iseef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

¹⁰¹ Lieta SA.63002, Polija — Kredītsabiedrību pareizas likvidācijas shēmas vienpadsmītais pagarinājums (OV C 285, 16.7.2021., 1. lpp.); lieta SA.64522, Polija — Kooperatīvo banku un mazo komercbanku noregulējuma shēmas sestais pagarinājums (OV C 487, 3.12.2021., 1. lpp.).

¹⁰² Lieta SA.62303, Īrija — Kredītiestāžu savienības pārstrukturēšanas un stabilizācijas shēmas 13. pagarinājums (OV C 240, 18.6.2021., 1. lpp.); lieta SA.100030, Īrija — Kredītiestāžu savienības pārstrukturēšanas un stabilizācijas shēmas 14. pagarinājums (OV C 487, 3.12.2021., 1. lpp.); un lieta SA.62649, Īrija — Kredītiestāžu sabiedrības noregulējuma shēmas 2020.–2021. gadam 17. pagarinājums (OV C 240, 18.6.2021., 1. lpp.).

¹⁰³ Lieta SA.58478, Mazo banku likvidācijas shēmas trešais pagarinājums (OV C 60, 19.2.2021., 1. lpp.).

¹⁰⁴ Lieta SA.59030, Grieķija — Likviditātes garantiju shēmas bankām pagarinājums (OV C 144, 23.4.2021., 1. lpp.).

¹⁰⁵ Lieta SA.62242, Grieķija — *Hercules* shēmas pagarinājums (OV C 214, 4.6.2021., 1. lpp.).

¹⁰⁶ Lieta SA.62880, Itālijas garantiju shēmas ienākumus nenesošu aizdevumu vērtspapīrošanai ceturtais pagarinājums (OV C 295, 23.7.2021., 1. lpp.).

¹⁰⁷ Lieta SA.63005, Kipra — Shēma to aizdevumu pārvaldībai, kas piešķirti Kiprai saskaņā ar valdības mājokļu plāniem (*OIKIA* shēma) (OV C 366, 10.9.2021., 1. lpp.).

¹⁰⁸ Lieta SA.100197, Grieķija — SA.58555 “Pagaidu primārās dzīvesvietas aizsardzības shēma” pagarinājums. Lēmuma oficiālā versija vēl nav publicēta. Lēmuma oficiālā versija vēl nav publicēta. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/eojade/iseef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=1,2,3.

¹⁰⁹ Lieta SA.59985, Francija — *Modification de la décision Aide d'État SA. 55869 (2019/N): Dispositif IR-PME pour les investissements dans les FCPI et FIP* (OV C 195, 21.5.2021., 1. lpp.).

¹¹⁰ Lieta SA.60632, Lietuva — Covid-19 — Nodokļu maksājumu atlikšana (OV C 41, 5.2.2021., 1. lpp.).

Komisija 2021. gada martā nolēma vērsties Tiesā pret Apvienoto Karalisti par to, ka tā nav pilnībā atguvusi nelikumīgu valsts atbalstu līdz 100 miljonu EUR apmērā. Nelikumīgais valsts atbalsts tika piešķirts kā atbrīvojums no nodokļa pasīvajiem procentiem un autoratlīdzībām Gibraltārā laikposmā no 2011. līdz 2013. gadam¹¹¹. Komisija 2018. gadā bija atzinusi šo uzņēmumu ienākuma nodokļa atbrīvojuma režīmu par nelikumīgu un nesaderīgu ar valsts atbalsta noteikumiem, un vairāk nekā divus gadus pēc Komisijas lēmuma pieņemšanas Gibraltāra iestādes bija atguvušas mazāk nekā 20 % no visa nelikumīgā atbalsta¹¹². Tā kā laikposmā no 2021. gada maija līdz 2021. gada jūlijam darījumu kontos tika pilnībā atmaksātas neatmaksātās atbalsta summas un atmaksājami atgūšanas procenti, Komisija atcēla savu iepriekšējo lēmumu sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru pret Apvienoto Karalisti.

5.3. Konkurences politika turpināja mazināt Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās sekas

Komisija izmantoja visu valsts atbalsta noteikumu elastību ārkārtas apstākļos, lai pielāgotu pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem. Izmaiņas nodrošināja dalībvalstīm īpaši pielāgotu rīkkopu ekonomikas atbalstam Covid-19 pandēmijas laikā. Kopš tā tika pieņemta pirmo reizi 2020. gada martā, Komisija pielāgoja noteikumus dalībvalstu un uzņēmumu jaunajām vajadzībām. 2021. gada janvārī un novembrī tika pieņemti divi papildu grozījumi¹¹³. Sestajā grozījumā ir izklāstīta virzība uz pakāpenisku krīzes pasākumu izbeigšanu, vienlaikus nepieļaujot strauja krituma sekas un ierobežojot risku, ka starp dalībvalstīm radīsies lielākas ekonomiskās atšķirības.

Lēmumi par valsts atbalstu saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu un pagaidu regulējumu

Komisija turpināja novērtēt atbalsta pasākumus saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) un c) apakšpunktu un pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem. Pagaidu regulējumā valsts atbalsta pasākumiem, kas sākotnēji tika izstrādāts ar beigu termiņu 2020. gada 31. decembrī, ir paredzēti vairāki atbalsta pasākumi, kurus Komisija uzskata par saderīgiem saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta b) un c) apakšpunktu, piemēram, ierobežota atbalsta summa, selektīvas nodokļu priekšrocības un valsts garantijas aizdevumiem. Komisija līdz 2021. gada beigām visās dalībvalstīs, tostarp tajās, uz kurām attiecas pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, bija pieņēmusi vairāk nekā 1180 lēmumus.

Piemēram, 2021. gadā Komisija saskaņā ar pagaidu regulējumu apstiprināja 800 miljonus EUR vērtu Grieķijas shēmu, kuras mērķis ir atbalstīt uzņēmumus, kas darbojas tūrismā nozarē un ko skārusi Covid-19 pandēmija¹¹⁴. Komisija secināja, ka pasākums bija nepieciešams,

¹¹¹ Komisijas 2018. gada 19. decembra Lēmums (ES) 2019/700 par valsts atbalstu SA.34914 (2013/C), ko Apvienotā Karaliste īstenojusi attiecībā uz Gibraltāra uzņēmumu ienākuma nodokļa režīmu, C/2018/7848 (OV L 119, 7.5.2019., 151. lpp.).

¹¹² Šī lieta attiecas uz notikumiem pirms Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības.

¹¹³ Komisijas paziņojums "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā" (OV C 91I, 20.3.2020., 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas paziņojumiem C(2020) 2215 (OV C 112I, 4.4.2020., 1. lpp.), C(2020) 3156 (OV C 164, 13.5.2020., 3. lpp.), C(2020) 4509 (OV C 218, 2.7.2020., 3. lpp.), C(2020) 7127 (OV C 340I, 13.10.2020., 1. lpp.), C(2021) 564 (OV C 34, 1.2.2021., 6. lpp.) un C(2021) 8442 (OV C 473, 24.11.2021., 1. lpp.).

¹¹⁴ Lieta SA.63123, Grieķija — Covid-19 — atbalsts tūrisma nozarei (OV C 223, 11.6.2021., 1. lpp.).

piemērots un samērīgs, lai novērstu nopietnus traucējumus Grieķijas ekonomikā. Itālijas gadījumā 2021. gada oktobrī Komisija saskaņā ar pagaidu regulējumu apstiprināja 31,9 miljardus EUR vērtu Itālijas shēmu Covid-19 pandēmijas skarto uzņēmumu atbalstam¹¹⁵.

Vairākus no šiem pasākumiem līdzfinansēja kohēzijas politikas ietvaros, izmantojot divus Komisijas uzsāktos pasākumu kopumus: Investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII*) un Papildināto investīciju iniciatīvu reaģēšanai uz koronavīrusu (*CRII+*), kā arī *REACT-EU* paketi.

Komisija 2021. gada martā apstiprināja Francijas valsts garantiju shēmu līdz 20 miljardu EUR apmērā, kuras mērķis ir atbalstīt ekonomiku saistībā ar Covid-19 pandēmiju¹¹⁶. Shēma nodrošina ilgtermiņa finansējumu uzņēmumiem un veicina jaunas investīcijas, kas atbalsta atveseļošanos no Covid-19 pandēmijas.

Ar Covid-19 saistīti valsts atbalsta lēmumi un politikas iniciatīvas

Komisija 2021. gada augustā apstiprināja garantiju kopumu sintētiskās pārvēršanas vērtspapīros laidieniem saskaņā ar Eiropas Garantiju fondu, ko pārvalda Eiropas Investīciju bankas grupa¹¹⁷. Iniciatīva atbalsta uzņēmumus, kurus skārusi Covid-19 pandēmija 22 iesaistītajās dalībvalstīs¹¹⁸.

Lēmumi par valsts atbalstu saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu

LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkts ļauj Komisijai apstiprināt valsts atbalsta pasākumus, ko dalībvalstis piešķir, lai kompensētu uzņēmumiem kaitējumu, kuru tieši izraisījuši ārkārtēji notikumi, piemēram, Covid-19 pandēmija (piemēram, transporta, tūrisma, kultūras, viesmīlības un mazumtirdzniecības jomā). Dalībvalstis var paziņot Komisijai par kaitējuma kompensācijas pasākumiem saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ja atbalsts ir samērīgs un pastāv tieša cēloņsakarība starp ārkārtas notikumu (Covid-19 pandēmiju) un saņēmējiem nodarīto kaitējumu¹¹⁹.

Piemēram, 2021. gada janvārī Komisija atļāva Vācijas “jumta” shēmu 12 miljardu EUR apmērā, no kuras kompensētu uzņēmumiem zaudējumus, kas radušies Covid-19 pandēmijas ierobežošanas nolūkā ieviesto ierobežojošo pasākumu dēļ¹²⁰. Saskaņā ar šo shēmu visu nozaru uzņēmumiem būs tiesības saņemt kompensāciju par zaudējumiem, kas mājsēdes periodos radušies ierobežojumu dēļ, kurus Vācijas valdība noteica 2020. gada martā/aprīlī un novembrī/decembrī.

Komisija 2021. gada aprīlī saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu atļāva Dānijas shēmu 1,74 miljardu EUR apmērā, no kuras ūdeļu audzētājiem un ar ūdeļu audzēšanu

¹¹⁵ Lieta SA.62668, Itālija — Covid-19 — IT — Automātiski nodokļu pasākumi un neatmaksājamas dotācijas. Lēmums tika pieņemts saskaņā ar LESD 106. panta 2. punktu, 107. panta 2. punkta a), b) un c) apakšpunktu. Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

¹¹⁶ Lieta SA.58639, Francija — Covid-19 — *Dispositif de garantie aux fonds de prêts participatifs et d'obligations subordonnées* (OV C 84, 12.3.2021., 1. lpp.).

¹¹⁷ To veido Eiropas Investīciju banka (EIB) un Eiropas Investīciju fonds (EIF).

¹¹⁸ Sk. Komisijas 2021. gada 16. augusta paziņojumu presei, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_4204.

¹¹⁹ Piemēram, kaitējums, ko radījuši karantīnas pasākumi, liedzot saņēmējam veikt savu saimniecisko darbību. Citi atbalsta veidi, kas vērsti uz koronavīrusa pandēmijas izraisīto ekonomikas lejupslīdi kopumā, ir jāizvērtē saskaņā ar saderības principiem, kas noteikti LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā un pagaidu regulējumā valsts atbalsta pasākumiem.

¹²⁰ Lieta SA.60045, Vācijā — Papildu palīdzība, kas piešķirta novembrī saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu (OV C 41, 5.2.2021., 1. lpp.).

saistītiem uzņēmumiem kompensētu saistībā ar Covid-19 pandēmiju veikto pasākumu ietekmi¹²¹. Komisija 2021. gada maijā atļāva Vācijas shēmu 10 miljardu EUR apmērā, no kuras kompensētu visu nozaru uzņēmumiem kaitējumu, ko radījuši ārkārtas pasākumi, kuri tika veikti Covid-19 izplatības ierobežošanai¹²². Turklāt 2021. gada jūlijā Komisija apstiprināja Itālijas shēmu 800 miljonu EUR apmērā, kuras mērķis ir kompensēt lidostām un apkalpošanas uz zemes pakalpojumu sniedzējiem kaitējumu, ko radījusi Covid-19 pandēmija, jo īpaši ceļošanas ierobežojumi, kuri tika noteikti vīrusa izplatības ierobežošanai¹²³.

Valsts atbalsts aviācijas nozarei

Aviācijas nozare 2021. gadā joprojām bija viena no Covid-19 pandēmijas vissmagāk skartajām nozarēm. Šajā gadā Komisija pieņēma 35 lēmumus, atļaujot valsts atbalstu uzņēmumiem, kas darbojas aviācijas nozarē, lai apmierinātu to likviditātes un kapitāla vajadzības, ko radīja Covid-19 pandēmija. Šie valsts atbalsta pasākumi visbiežāk tika apstiprināti saskaņā ar pagaidu regulējumu valsts atbalsta pasākumiem vai LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

Komisija apstiprināja valsts atbalstu aviosabiedrībām *Air France*¹²⁴, *TUI*¹²⁵, *Scandinavian Airlines Systems*¹²⁶, *Finnair*¹²⁷ un citām. Turklāt Komisija novērtēja vairāku aviosabiedrību, piemēram, *TAP*¹²⁸ un *Condor*¹²⁹, glābšanas vai pārstrukturēšanas pasākumus un atļāva valsts atbalstu, lai nodrošinātu šo un citu aviosabiedrību dzīvotspēju ilgtermiņā.

Komisija 2021. gada septembrī pieņēma divus lēmumus attiecībā uz Itālijas aviosabiedrību *Alitalia*. Pēc padziļinātas izmeklēšanas par diviem 2017. gadā piešķirtajiem valsts aizdevumiem 900 miljonu EUR apmērā Komisija secināja, ka šie aizdevumi ir nelikumīgs un nesaderīgs valsts atbalsts¹³⁰. Atsevišķā lēmumā¹³¹ Komisija konstatēja, ka jaunā Itālijas aviosabiedrība *ITA*, kas pārņems daļu no *Alitalia* aktīviem, nav *Alitalia* saimnieciskā pēctece un attiecīgi nevar atmaksāt nelikumīgo atbalstu, ko saņēmusi *Alitalia*. Turklāt Komisija konstatēja, ka kapitāla iepludināšana *ITN* 1,35 miljardu EUR apmērā bija saderīga ar tirgu. Attiecīgi kapitāla iepludināšana nebija uzskatāma par valsts atbalstu saskaņā ar ES noteikumiem.

¹²¹ Lieta SA.61945, Dānija — Atbalsta shēma ūdeļu audzētājiem un saistītiem uzņēmumiem, kurus skāris Covid-19 uzliesmojums (OV C 195, 21.5.2021., 1. lpp.).

¹²² Lieta SA.62784, Vācija — Covid-19 — Federālā “jumta” shēma, 107. panta 2. punkta b) apakšpunkts (OV C 223, 11.6.2021., 1. lpp.).

¹²³ Lieta SA.63074, Itālija — Kaitējuma kompensācijas shēma lidostas infrastruktūras pārvaldītājiem un apkalpošanas uz zemes pakalpojumu sniedzējiem Itālijā (OV C 327, 13.8.2021., 1. lpp.).

¹²⁴ Lieta SA.59913, Francija — Covid-19 — *Air France* un *Air France* — *KLM Holding* rekapitalizācija (OV C 240, 18.6.2021., 1. lpp.).

¹²⁵ Lieta SA.59812, Vācija — Covid-19 — *TUI* rekapitalizācija. Šā lēmuma publiskā versija vēl nav pieejama. Skatīt vietni

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

¹²⁶ Lieta SA. 63898, Zviedrija — Covid-19 — Valsts aizdevums SAS konsorcijs, OV C 33, 21.1.2022.; 63250, Dānija — SA.63250 Covid-19 — Subsīdēts aizdevums SAS, OV C 33, 21.1.2022.

¹²⁷ Lieta SA.60113, Somija — *Finnair* — Covid-19 — Hibridaizdevums, 107. panta 2. punkta b) apakšpunkts (OV C 240, 18.6.2021., 1. lpp.).

¹²⁸ Lieta SA.60165, Portugāle — Pārstrukturēšanas atbalsts *TAP SGPS*.

¹²⁹ Lieta SA.63203, Vācija — *Condor* pārstrukturēšana, OV C 429, 15.4.2021.

¹³⁰ Lieta SA.48171, Itālija — Sūdzības par iespējamu valsts atbalstu *Alitalia*.

¹³¹ Lieta SA.58173, Itālija — *Newco ITA*; skatīt Komisijas 2021. gada 10. septembra paziņojumu presei “Komisija konstatē, ka jaunais gaisa pārvaldītājs *ITA* nav *Alitalia* saimnieciskais pēctevis, un Itālijas veiktā kapitāla iepludināšana *ITA* ir saderīga ar tirgu”, pieejams vietnē https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_4665.

Atveseļošanas un noturības mehānisms sāka darboties. Gatavošanās krīzes pārvarēšanai

Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM) stājās spēkā 2021. gada 19. februārī¹³². No tā finansē reformas un investīcijas dalībvalstīs no pandēmijas sākuma 2020. gada februārī līdz 2026. gada 31. decembrim. ANM ir galvenā daļa instrumentā *NextGenerationEU*, t. i., pagaidu atveseļošanas instrumentā, kas ļauj Komisijai piesaistīt līdzekļus, lai palīdzētu novērst Covid-19 pandēmijas radītos tiešos zaudējumus ekonomikas un sociālajā jomā.

ANM mērķis¹³³ ir mazināt Covid-19 pandēmijas ekonomiskās un sociālās sekas un padarīt ES ilgtspējīgāku, noturīgāku un labāk sagatavotu zaļās un digitālās pārkārtošanās radītajiem izaicinājumiem un iespējām. ANM ļauj Komisijai piesaistīt līdzekļus, lai palīdzētu dalībvalstīm īstenot reformas un investīcijas, kas atbilst ES prioritātēm.

Lai varētu izmantot ANM atbalstu, dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai atveseļošanas un noturības plāni (ANP). Šajos plānos ir izklāstītas reformas un publisko investīciju projekti, ko katra dalībvalsts plāno īstenot ar ANM atbalstu. Konkurences ĢD ir sniedzis norādījumus¹³⁴, lai papildinātu un veicinātu ANP īstenošanu nolūkā nodrošināt, ka atbalstītie investīciju un reformu projekti ir saderīgi ar valsts atbalsta noteikumiem. Konkurences ĢD arī sniedza praktiskus norādījumus dalībvalstīm par to, kā ātri apstrādāt paziņojumus par valsts atbalstu saskaņā ar ANM regulējumu¹³⁵.

6. Spēku apvienošana konkurences kultūras veidošanā Eiropas un pasaules mērogā

6.1. Politikas kohēzija, izmantojot Eiropas Konkurences tīklu

Komisija 2021. gadā turpināja nodrošināt 101. un 102. panta saskaņotu piemērošanu, izmantojot EKT¹³⁶. Divi no Regulā Nr. 1/2003 paredzētajiem galvenajiem sadarbības un atbalsta mehānismiem ir, pirmkārt, valstu konkurences iestāžu (VKI) pienākums informēt Komisiju par jaunām izmeklēšanām jau pirmā oficiālā izmeklēšanas pasākuma posmā un, otrkārt, apspriesties ar Komisiju par paredzētajiem lēmumiem. 2021. gadā tīklā tika sāktas 145 jaunas izmeklēšanas un iesniegti 84 paredzētie lēmumi.

Papildus Regulā Nr. 1/2003 noteiktajiem sadarbības mehānismiem citi EKT sadarbības mehānismi nodrošina saskaņotu ES konkurences noteikumu izpildi visās jurisdikcijās. EKT locekļi regulāri tiekas, lai apspriestu nesen ierosinātās lietas, politikas jautājumus un stratēģiski svarīgus jautājumus. Horizontālās darba grupas un nozaru apakšgrupas 2021. gadā rīkoja 37 sanāksmes, kurās VKI amatpersonas apmainījās viedokļiem un dalījās pieredzē.

¹³² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar kuru izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

¹³³ Skatīt Atveseļošanas un noturības rezultātu infopaneli, kurā sniegts pārskats par to, kā virzās Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) un valstu atveseļošanas un noturības plānu īstenošana: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

¹³⁴ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/state-aid/coronavirus/rf-guiding-templates_en.

¹³⁵ <https://ec.europa.eu/competition/state-aid/what-is-new/practical-guidance-to-MS-for-notifications-under-RRF.pdf>

¹³⁶ Komisijas paziņojums par sadarbību konkurences iestāžu tīklā (OV C 101, 27.4.2004., 43. lpp. un OV C 374, 13.10.2016., 10. lpp.). Skatīt vietni <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52004XC0427%2802%29>.

Komisija 2021. gadā uzraudzīja un palīdzēja dalībvalstīm to centienos iestrādāt EKT+ direktīvu¹³⁷ valsts tiesību aktos. Tas bija jāizdara līdz 2021. gada 4. februārim. Komisija 2021. gada martā sāka pārkāpuma procedūras pret 22 dalībvalstīm, jo tās nebija paziņojušas, ka bija īstenojušas EKT+ direktīvu pirms noteiktā termiņa beigām. No 22 dalībvalstīm 14 paziņoja par īstenošanu līdz 2021. gada beigām. Pirms pārkāpuma procedūras pabeigšanas Komisija pārbaudīš, vai EKT+ direktīva ir pareizi īstenota. Komisija 2021. gadā turpināja palīdzēt pārējām dalībvalstīm pabeigt direktīvas īstenošanu.

6.2. Sadarbība konkurences politikas jomā visā pasaulē

Daudzpusējās attiecības

Komisija 2021. gadā turpināja aktīvi iesaistīties ar konkurenci saistītos starptautiskos forumos, piemēram, ESAO Konkurences komitejā, Starptautiskajā konkurences tīklā (*ICN*) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Tirdzniecības un attīstības konferencē (*UNCTAD*).

ESAO Konkurences komitejas sanāksmēs 2021. gadā Komisija piedalījās diskusijās par konkurences noteikumu izpildi un regulējuma alternatīvām, konkurences atbilstības programmām, potenciālo konkurenci, metodiku tirgus konkurences mērīšanai, vides apsvērumiem konkurences noteikumu izpildē un konkurences iestāžu veicinātu konkurences neitralitāti. Kā *ICN* Vienpusējās rīcības darba grupas līdzpriekšsēdētāja Komisija turpināja daudzgadu projektu, kurā tika novērtēts dominējošais stāvoklis un tirgus vara digitālajos tirgos. Komisija 2021. gadā piedalījās *UNCTAD* Starpvaldību ekspertu grupas konkurences tiesību un politikas jautājumos 19. sanāksmē.

Komisija turpināja centienus uzlabot starptautiskos subsīdiu noteikumus. Subsīdiu noteikumu reforma ir viena no ES galvenajām prioritātēm, pārskatot Pasaules Tirdzniecības organizācijas tirdzniecības noteikumus, kā apstiprināts ES, ASV un Japānas kopīgajā paziņojumā¹³⁸.

Divpusējās attiecības

Komisija un ASV konkurences iestādes 2021. gada decembrī sāka ES un ASV kopīgo tehnoloģiju konkurences politikas dialogu, lai izstrādātu kopīgas pieejas un stiprinātu sadarbību konkurences politikas un konkurences politikas īstenošanas jomā tehnoloģiju nozarēs¹³⁹. Saskaņā ar attiecīgajiem sadarbības nolīgumiem Komisija turpināja cieši sadarboties ar Korejas Godīgas tirdzniecības komisiju un Japānas Godīgas tirdzniecības komisiju¹⁴⁰. Komisija 2021. gadā turpināja sarunas ar Japānu par otrās paaudzes sadarbības nolīgumu konkurences jomā¹⁴¹. Saistībā ar ES un Kanādas otrās paaudzes sadarbības nolīguma projektu Komisija regulāri sazinās ar Kanādas Konkurences biroju, lai rastu tādu

¹³⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1 (2018. gada 11. decembris) par apstākļu nodrošināšanu nolūkā dot dalībvalstu konkurences iestādēm iespēju efektīvāk izpildīt konkurences noteikumus un par iekšējā tirgus pienācīgas darbības nodrošināšanu (OV L 11, 14.1.2019., 3. lpp.).

¹³⁸ Skatīt vietni <https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2330>.

¹³⁹ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_6671.

¹⁴⁰ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/korea_en; https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/japan_en.

¹⁴¹ Skatīt vietni [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:22003A0722\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:22003A0722(01)).

Kanādas datu aizsardzības standartu risinājumu, kas atbilst standartiem, kuri noteikti Tiesas atzinumā par 2014. gada ES un Kanādas nolīgumu par pasažieru datu reģistrāciju¹⁴². Visbeidzot, Komisija turpināja ciešo sadarbību ar Ķīnas Valsts tirgus regulēšanas pārvaldi konkurences politikas jomā saskaņā ar 2019. gada sadarbības nolīgumiem¹⁴³.

Komisija tiecas sarunās par brīvās tirdzniecības nolīgumiem (BTN) iekļaut noteikumus par konkurenci un valsts atbalsta kontroli. Komisija 2021. gadā turpināja sarunas par BTN ar Austrāliju, Azerbaidžānu, Čīli, Indonēziju, Jaunzēlandi un Uzbekistānu.

Attiecībā uz kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm Komisijas galvenais politikas mērķis ir palīdzēt tām pieņemt konkurences politikas tiesisko regulējumu, izveidot labi funkcionējošas, funkcionāli neatkarīgas konkurences iestādes un ieviest stabilus izpildes reģistrus. Komisija 2021. gadā turpināja pārraudzīt kandidātvalstu un potenciālo kandidātvalstu saistību izpildi saskaņā ar stabilizācijas un asociācijas nolīgumiem.

Lai attīstītu sadarbību konkurences jomā, Komisija turpināja sadarboties arī ar vairākām valsts un reģionālajām iestādēm Āfrikā. Komisija 2021. gadā rīkoja kopīgus darbseminārus ar Dienvidāfrikas Konkurences komisiju par konkurences politikas digitālajiem aspektiem un par sadarbību starp konkurences iestādēm.

Regulārs un konstruktīvs iestāžu dialogs

Eiropas Parlaments, Padome, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Eiropas Reģionu komiteja ir galvenie Komisijas partneri pastāvīgajos dialogos par konkurences politiku. Neraugoties uz Covid-19 pandēmiju, 2021. gadā dialogi turpinājās gan klātienēs, gan attālināti.

Eiropas Parlamentā priekšsēdētājas izpildvietniece M.Vestagere 2021. gadā piedalījās vairākās viedokļu apmaiņās, tostarp dialogos par Digitālo tirgu aktu Ekonomikas un monetārajā komitejā, Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejā, Juridiskajā komitejā, kā arī Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejā. Turklāt priekšsēdētājas izpildvietniece M.Vestagere apmainījās viedokļiem ar Nodokļu jautājumu apakškomiteju par digitālās nozares aplikšanu ar nodokļiem un valsts atbalstu nodokļu jomā. Priekšsēdētājas izpildvietniece M.Vestagere arī piedalījās plenārsēdes debatēs par konkurences politiku, par Pamatnostādnēm par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem, par Digitālo tirgu aktu un par ES un ASV Tirdzniecības un tehnoloģiju padomi. Visbeidzot, priekšsēdētājas izpildvietniece M.Vestagere piedalījās vairākos strukturētos dialogos ar Eiropas Parlamenta komitejām, piemēram, strukturētā dialogā ar Ekonomikas un monetāro komiteju.

Savā 2021. gada septembra rakstiskajā atbildē uz Parlamenta rezolūciju par konkurences politiku (referents *Van Overtveldt*; ECR, BE), Komisija cita starpā uzsvēra, ka ir pieņemts pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, Covid-19 krīzei, izmeklēšanai par dalībvalstu nodokļu nolēmumu praksi un izmaiņām nodokļu tiesību aktos. Turklāt Komisija uzsvēra

¹⁴² Skatīt vietni <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?pro=AVIS&num=C-1/15>. Pašlaik Kanāda gatavojas pārskatīt savu iekšzemes privātuma likumu.

¹⁴³ Skatīt vietni https://ec.europa.eu/competition-policy/international/bilateral-relations/china_en.

Digitālo tirgu akta priekšlikumu un notiekošo valsts atbalsta noteikumu pārskatīšanu (galvenokārt *EEAG* pārskatīšanu, kas tika veikta pēc tā dēvētās derīguma pārbaudes).

Padomē 2021. gadā priekšsēdētājas izpildvietniece M.Vestagere piedalījās viedokļu apmaiņā un debatēs par konkurences politikas jautājumiem, tostarp vairākās Konkurētspējas padomes (iekšējais tirgus un rūpniecība) sanāksmēs.

KONKURENCES NOTEIKUMU IZPILDE PRETMONOPOLA UN KARTEĻU LIETĀS 2021. GADĀ

APVIENOŠANĀS KONTROLE ES 2021. GADĀ

